

ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครผู้ช่วยสว่างประทีปศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทาง
นิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

โดย

นางสาวพิชญากร ภัทรจิรธนกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครผู้ภัยสว่างประทีปศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับ
หลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF FORENSIC AND MEDICAL EVIDENCE
BY RESCUE VOLUNTEER SAWANGPRATEEP SRIRACHA IN CHONBURI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Science (FORENSIC SCIENCE)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีปศรีราชา
จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์
โดย พิชญากร ภัทรจิรชนกุล
สาขาวิชา นิติวิทยาศาสตร์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. มูฮำหมัด นียมเดชา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

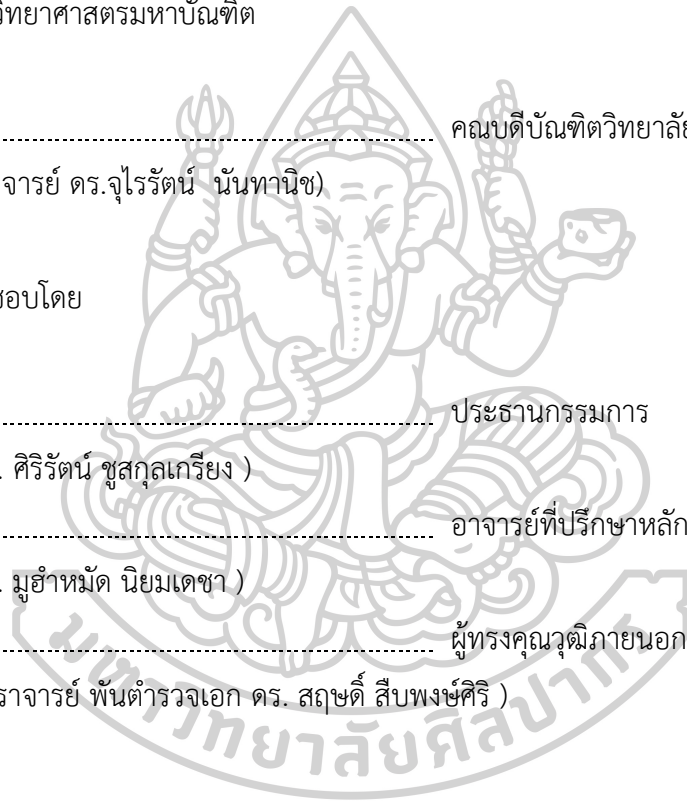
..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. มูฮำหมัด นียมเดชา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. สฤณี สืบพงษ์ศิริ)

57312330 : นิติวิทยาศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : อาสาสมัครกู้ภัย, นิติเวชและนิติเวชศาสตร์, พยานหลักฐาน

นางสาว พิชญากร ภัทรจิรธนกุล: ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. มูฮำหมัด นิยมเดชา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหรือแบบบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีปศรีราชา จังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุพยาน พยานบุคคลและแนวทางการปฏิบัติงานเมื่อออกปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ประสบเหตุทั้งในรูปแบบอุบัติเหตุและที่เป็นกรณีคดีความต่างๆ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคงานด้านการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จำนวนประชากรทั้งสิ้น 60 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์เยยามานะ ได้จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) ซึ่งทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครกู้ภัยส่วนใหญ่เป็นเพศชายช่วงอายุ 21-30 ปี ระดับการศึกษา ม. 6 / ปวช. สถานภาพโสด มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมและเป็นอาสาสมัครกู้ภัยมา 4-6 ปี โดยใช้เวลาช่วงหลังเลิกงานตอนเย็น และวันเสาร์ อาทิตย์ ในการมาเป็นอาสาสมัครกู้ภัย ด้านปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยอยู่ในระดับปานกลางเนื่องมาจากอุปกรณ์ช่วยเหลือไม่เพียงพอ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ อาสาสมัครกู้ภัยไม่ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทราบเพียงต้องช่วยชีวิตหรือปฐมพยาบาลให้เร็วที่สุดแต่บางครั้งการช่วยเหลือก็ทำลายหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไป ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมการรับรู้เข้าใจบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ด้านการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย พบว่าอาสาสมัครกู้ภัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและแนวทางการปฏิบัติงานต่อผู้ประสบเหตุในทางนิติเวชและด้านนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง คือเป็นส่วนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานให้มากที่สุด แต่บางครั้งการช่วยชีวิต

ให้รวดเร็วที่สุดอาจทำให้วัตถุพยานนั้นๆ ถูกทำลายไปบ้าง

57312330 : Major (FORENSIC SCIENCE)

Keyword : Rescues Volunteers, Forensic Medicine and Forensic science, Evidence Base

MISS PHICHAYAPHON PHATTHARACHIRATHANAKUN : KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF FORENSIC AND MEDICAL EVIDENCE BY RESCUE VOLUNTEER SAWANGPRATEEP SRIRACHA IN CHONBURI PROVINCE THESIS ADVISOR : MUHAMMAD NIYOMDECHA, Ph.D.

This research is descriptive research was conducted to study the understanding of volunteers in Sriracha. Chonburi about forensic evidence of Rescues volunteers in Sawangprateep Sriracha, and the evidence and practices of victims in the form of an accident. and Forensic evidence in regard to the material witness Personal witness and guideline when performing duty to victims in the form of accidents and cases. The problems and obstacles in the prevention and treatment of the scene. Sample is Rescue Volunteers at Sawangprateep Sriracha in Chonburi province, 60 people. Sampling size using on the formula of Taro Yamanae, 52 people. Is a data analysis questionnaire. The researcher analyzes data and processing for social research. The statistics used in the analysis were percentage, mean, standard deviation Comparison of mean values by t-test. The statistical significance was tested at the 0.05 level and analyzed using the program for social science research.

This research found that the most of the rescues volunteers were male, aged between 21-30 years old. Level 6 / Vocational. Have status Single s as a private company employee. Have been training and volunteering for 4-6 years. They spend the rest of the day in the evening and on weekends as volunteers. Problems and obstacles in the operation of the victims were moderate, due to insufficient support equipment.

Understanding of forensic and forensic evidence. Rescue volunteers did not know the details about their roles in the job to know just how to save life or first

aid, but sometimes help to destroy the forensic evidence. It is a problem and obstacle in the work of personnel. It was found that the overall perception of roles was moderate. When considering the problems and obstacles of volunteer fire rescue Sriracha Chonburi. The rescue operations. Rescue volunteers have a better understanding of the evidence, and the way they conduct their of Forensic and forensic science is at a moderate level. This is the part that police officers must keep as evidence. But sometimes the quickest way to save a life can be to testify. Was destroyed

กิตติกรรมประกาศ

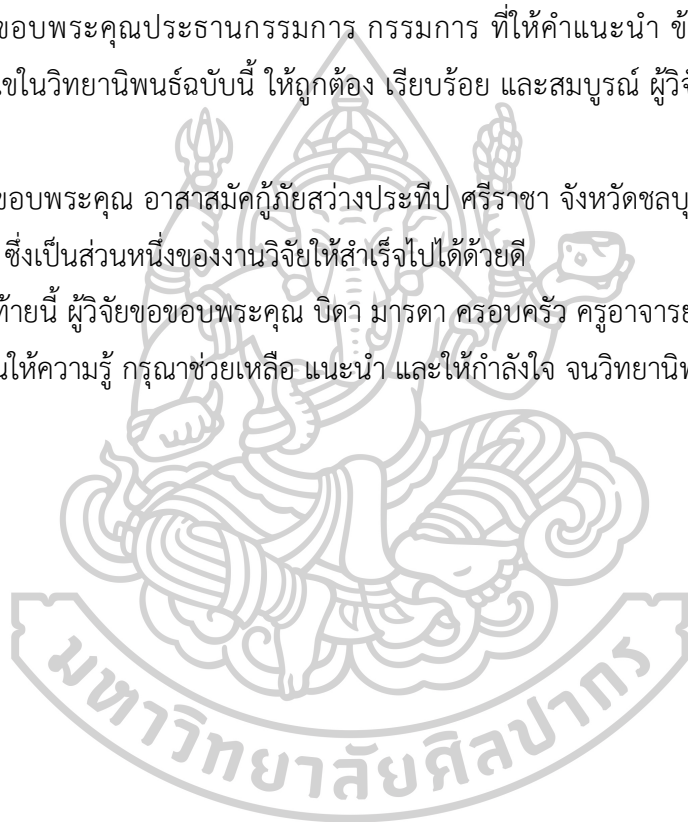
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน และหน่วยงานที่ช่วยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. มุฮำหมัด นิยมเดชา ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิด และความช่วยเหลือตรวจทานแก้ไขในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้ถูกต้อง เรียบร้อย และสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณประธานกรรมการ กรรมการ ที่ให้คำแนะนำ ข้อคิด และความช่วยเหลือตรวจทานแก้ไขในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้ถูกต้อง เรียบร้อย และสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาสาสมัครกุ๊กยีสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว ครูอาจารย์ เพื่อน และเพื่อนร่วมงาน ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

พิชญาภร ภัทรจิรธนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
บทที่ 2.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3.....	30
วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
1. รูปแบบการวิจัย.....	30
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
4. การตรวจสอบเครื่องมือ.....	32
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4.....	34
ผลการวิจัยและการวิเคราะห์.....	34
ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล.....	34
บทที่ 5.....	42
สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	42
ข้อเสนอแนะ	53
รายการอ้างอิง	54
ประวัติผู้เขียน	65

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุ เพศ สถานะ การศึกษาและอายุการปฏิบัติงาน.....	35
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์.....	37
ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์.....	39
ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับเพศ.....	43
ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับเพศ.....	43
ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับสถานภาพ.....	44
ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับสถานภาพ.....	44
ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุ.....	45
ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุ.....	45
ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับรายได้.....	46
ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับรายได้.....	46
ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอาชีพ.....	47

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน
ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอาชีพ 48

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่
ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุงาน 49

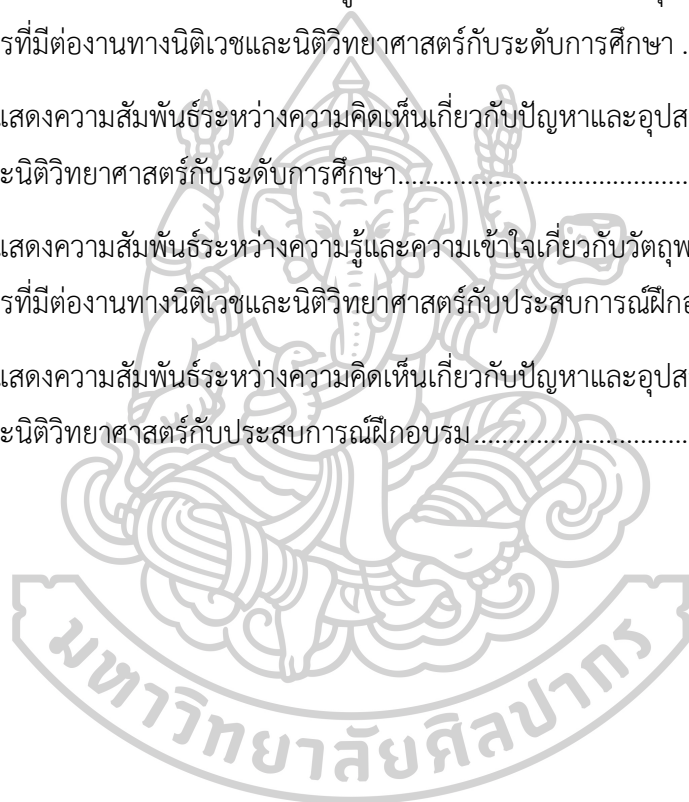
ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน
ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุงาน..... 49

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่
ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับระดับการศึกษา 50

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน
ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับระดับการศึกษา..... 50

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่
ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ฝึกอบรม 51

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน
ด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ฝึกอบรม 51

สารบัญรูปร่างภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดวิจัย 29

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิติวิทยาศาสตร์เป็นการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในการเก็บวัตถุพยานและพิสูจน์หลักฐาน ช่วยในการค้นหาความจริงหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริง ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ช่วยในกระบวนการยุติธรรม การพิสูจน์หลักฐานและชี้ นำไปสู่ผู้กระทำผิด (แสวง บุญเฉลิมวิภาส, 2556) ทำให้การศึกษาทางนิติวิทยาศาสตร์เติบโตและ พัฒนาอย่างรวดเร็ว มีผู้สนใจและนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนและ ค้นหาพยานวัตถุในหลายๆ คดีที่โดดเด่นรวมถึงการคลี่คลายคดี อาทิเช่น คดีนายห้างทอง คดีศยามล เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางนิติวิทยาศาสตร์หลากหลายสาขา ดังนั้นอาสาสมัครจึงควรมี ความรู้ในการรักษาสภาพและเก็บวัตถุพยานได้อย่างถูกต้อง สืบเนื่องจากคดีความผิดต่างๆ มักจะมีผู้ ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิด ดังนั้นอาสาสมัครจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการรวบรวม หลักฐานที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความผิดได้ตามหลัก locard's theory “เมื่อวัตถุสองสิ่งสัมผัสกัน ย่อมมีการแลกเปลี่ยนมวลสารซึ่งกันและกัน” (McGillivray, 2005) ซึ่งระหว่างการทำเคาะ การ เคลื่อนย้ายจำเป็นต้องอาศัยหลักการ chain of custody ในการดูแลเก็บรวบรวมหลักฐานให้ เหมาะสมเพื่อป้องกันการทำลายหลักฐานซึ่งอาจมีผลทางกฎหมาย

อาสาสมัครบรรเทาภัยถือเป็นกลุ่มคนผู้มีความเสียสละทั้งทางกายและทางใจ เพื่ออุทิศให้แก่ สังคมช่วยเหลือสังคมโดยที่ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ซึ่งอาสาสมัครมีหลายประเภท มาจากหลายสาย งาน กระจายอยู่ทั่วทุกสารทิศ ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัครกู้ภัยของมูลนิธิต่างๆรวมถึงหน่วยงานทาง ราชการ แต่ทุกคนมีจุดประสงค์เดียวกัน คือต้องการช่วยเหลือผู้ซึ่งกำลังประสบกับปัญหาไม่ทางใดก็ ทางหนึ่ง ให้พ้นจากวิกฤตินั้นๆไปได้ด้วยดี (เกศินี สราญฤทธิ์ชัย, 2546) โดยส่วนใหญ่แล้วอาสาสมัคร จะไปถึงที่เกิดเหตุเป็นชุดแรก จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ก็ จะต้องทำการกันแนวสถานที่เกิดเหตุ แล้วห้ามไม่ให้ผู้อื่นใด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้า ไปในแนวกันสถานที่เกิดเหตุแต่ถ้ามีผู้เข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปถึงหรือไม่ สามารถห้ามได้ ให้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอากาศและวัตถุพยานที่สำคัญในคดีที่ผู้แจ้งเหตุสามารถ มองเห็นได้โดยไม่ต้องเข้าไปทำลายพยานหลักฐาน ซึ่งแต่ละประเภทเช่น สารคดีหลังที่มีลักษณะ เปียก ควรใช้ swab และผึ่งให้แห้งก่อนเก็บรวบรวมหลักฐาน ประเภทเลือด และน้ำลาย เป็นต้น

อาสาสมัครนับเป็นบุคคลแรก ๆ ที่สัมผัสกับพยานหลักฐาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอบรม ความรู้ทางนิติเวช อาสาสมัครมูลนิธิอาสาบรรเทาภัย ในจังหวัดชลบุรีเป็นหน่วยงานของสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติที่โดยจะช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจเบื้องต้นโดยไม่ต้องไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อรูปคดี ดังนั้นอาสาสมัครมูลนิธิอาสาบรรเทาภัย ในจังหวัดชลบุรี จึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการช่วยเก็บและคงรักษาหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อส่งทำการตรวจสอบนำไปสู่การสืบสวนและค้นหาผู้กระทำความผิดต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามและสัมภาษณ์ความเข้าใจของอาสาสมัครมูลนิธิอาสาบรรเทาภัย ในจังหวัดชลบุรีที่เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญโดยเฉพาะ ในการเก็บรักษาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และหากทราบถึงปัญหาและอุปสรรคงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ของอาสาสมัครจะสามารถนำไปแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้การพิจารณาคดีความเป็นไปด้วยความรวดเร็วและยุติธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่สำคัญของอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานในมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในงานนิติวิทยาศาสตร์รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี รวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาในการป้องกันและรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ผู้วิจัยเน้นการใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่อาสาสมัครมูลนิธิกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องบทบาทของอาสาสมัครมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ต่อหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยแพทย์และเจ้าหน้าที่ในการเก็บรวบรวมและรักษาสภาพของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ขนาดตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายสำคัญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อาสาสมัครมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะ ได้จำนวน ทั้งหมด 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และการประมวลผลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ปัจจัยภูมิหลัง ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ รายได้ อาชีพ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์

2. ตัวแปรตาม คือ ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่สำคัญของมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทหน้าที่ช่วยเจ้าหน้าที่เก็บและรักษาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
3. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเก็บและรักษาสภาพวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
4. ข้อมูลที่ได้รับในวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในดำเนินนิติวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและรักษาพยานหลักฐานที่มีผลต่อรูปคดีของมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงและสามารถนำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรม
2. นิติเวช หมายถึง การตรวจและให้ความเห็นเรื่องบาดแผลและความผิดปกติของร่างกายเพื่อประกอบการดำเนินคดีและพิพากษาของศาล
3. อาสาสมัครกู้ภัย หมายถึง กลุ่มคนผู้มีความเสียสละทั้งทางกายและทางใจ เพื่ออุทิศให้แก่สังคมและเพื่อนร่วมโลก โดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรณะ เชื้อชาติ หรือศาสนา และเป็นผู้ซึ่งยอมเสียสละ

เวลาส่วนตัว โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆอาสาสมัครผู้ภัยมีหลายประเภท มาจากหลายสายงาน กระจายอยู่ทั่วทุกสารทิศ ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัครผู้ภัยของมูลนิธิต่างๆรวมถึงหน่วยงานทางราชการ แต่ทุกคนมีจุดประสงค์เดียวกัน คือต้องการช่วยเหลือผู้ซึ่งกำลังประสบกับปัญหาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ให้พ้นจากวิกฤตินั้นๆไปได้ด้วยดี

4. มูลนิธิอาสาสมัครผู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ก่อตั้งมาจาก สมาคมพุทธมามกสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (ชื่อย่อ เม่งเลียง) เป็นมูลนิธิที่มีองค์กรเครือข่ายจัดตั้งกว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นองค์กรจัดตั้งของมวลชนที่เป็นศูนย์รวมของชาวจีนและลูกหลานชาวจีนตลอดจนประชาชนทุกชนชั้น กระจายทั่วแทบทุกจังหวัดของประเทศไทย เป็นองค์กรที่ทุ่มเทให้กับงานสาธารณกุศลด้านต่างๆ ส่งเสริมวัฒนธรรม-การศึกษา สืบทอดคุณธรรมและประเพณีอันงดงามของจีน สมาคมพุทธมามกสงเคราะห์การกุศลแห่งประเทศไทย (ชื่อย่อ เม่งเลียง) ได้พัฒนาเติบโตใหญ่จนมาถึงทุกวันนี้ โดยมีสมาชิกสมาคมและมูลนิธิ เครือเม่งในสังกัดรวม 58 แห่ง และจัดตั้งเป็นหน่วยผู้ภัยสว่าง 46 แห่ง กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆของประเทศไทย

5. พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งที่ใช้พิสูจน์ความถูกต้องหรือความจริงโดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์หลากหลายสาขาที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้วิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่มีผลต่อการตัดสินใจความผิด

6. ปัญหาและอุปสรรคในการเก็บรวบรวมหลักฐาน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่างและหลังการเก็บรวบรวมหลักฐานเพื่อสืบค้นและวิเคราะห์พยานหลักฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานติดขัด ขัดข้องและไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจของอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยมีขอบเขตในเรื่องการช่วยเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมและรักษาสภาพพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการศึกษาวิจัย และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยแบ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัคร
- 1.2 นิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์
- 1.3 พยานหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์
- 1.4 การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมรักษาร่องรอยวัตถุพยาน
- 1.5 พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม

2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัคร

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งแต่ละคนมีการแสดงพฤติกรรมทางสังคมออกมา ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของบุคคลที่มีลักษณะที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทก่อน

บทบาท (Role) เป็นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายและในหลายลักษณะ โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง การทำตามบท การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทของแพทย์ บทบาทของพยาบาล เป็นต้น มอร์แกน (Morgan, 1951) ให้ความหมายของบทบาทว่า เป็น

รูปแบบของพฤติกรรมซึ่งบุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคมต้องปฏิบัติ ฮอยล์ (Hoyle, 1969) ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมที่ เหมือนๆ กันของคนที่มีตำแหน่งเดียวกัน แสดงถึงแบบแผนพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่กับ ความคาดหวังของสมาชิกอื่นๆ ในสังคมด้วยตนเองเดียวกัน ส่วนบทบาทคือหน้าที่ของ ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งจะติดตามสถานภาพมาด้วย การที่บุคคลจะแสดงบทบาทอย่างไร จะขึ้นอยู่กับกรอบและความคาดหวังของสังคมที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมตามสถานภาพ

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับจากสังคม จะมีความสอดคล้องกับความรับผิดชอบตามภารกิจและมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่สังคมกำหนด

ความหมายอาสาศัมคร

วิจิตร ศรีสะอ้าน (อ้างใน ภูมิธรรม เวชยชัยและสุรัสวดี หุ่นพยนต์, 2521) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าอุดมการณ์อาสาศัมครจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม มิใช่เพื่อส่วนตัว
2. เป็นการกระทำที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ อะไรก็ตามถ้าทำโดยมิใช่ความสมัครใจ หรือมีการบังคับให้ทำ ถือว่าเป็นการทำลาย spirit ของ “งานอาสาศัมคร”
3. เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของสินจ้างรางวัล การทำงานต้องถือหลักว่าไม่เป็นการจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้ควรเพียงพอแก่การยังชีพเท่านั้น
4. เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจและเวลาให้ส่วนรวมไม่ใช่อุทิศกำลังทรัพย์ การบริจาคทรัพย์ มิใช่การอาสาศัมคร ถือเป็นการให้ทานมิใช่ spirit ของอาสาศัมคร

งานใดก็ตามที่เข้าข่ายลักษณะ 4 ประการดังกล่าวมานี้ครบถ้วนจึงจะถือว่าเป็น “งานอาสาศัมคร” (สุรัสวดี หุ่นพยนต์ & ภูมิธรรม เวชยชัย, 2527)

ฉัตรวรรณ์ องคสิงห์ (2550) ได้ให้ความหมายของอาสาศัมครที่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือ ผู้ที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นโดยไม่รับค่าตอบแทน ซึ่งจิตสำนึกของผู้ที่อุทิศตนทำงานเช่นนี้มีทั่วไปในทุกท้องถิ่น (ฉัตรวรรณ์ องคสิงห์, 2550)

Susan J. Ellis และ Katerines H. Noyes อ้างในบทความของ ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ โดยให้ความหมายว่า เป็นการเลือกกระทำสิ่งต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำและเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ จากความหมายนี้จะเห็นองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. การเลือก (Choose) เป็นการเน้นที่เจตจำนงที่อิสระที่จะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งใดๆ
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึงการกระทำที่มุ่งมั่นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล กลุ่มคน หรือสังคมส่วนรวม

3. โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง (Without Monetary Profit) หมายถึงไม่ได้หวังผลรายได้ทางเศรษฐกิจ แต่อาจรับเป็นรางวัลหรือค่าใช้จ่ายทดแทนที่ตนเองได้ใช้จ่ายไปแต่ไม่อาจเทียบได้กับค่าของสิ่งที่ได้กระทำ

4. ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ (Beyond Basic Obligations) หมายถึงสิ่งที่ทำนั้นอยู่นอกเหนือความจำเป็นหรือสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องทำตามภาระหน้าที่ (ศุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2554)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2550 นิยามความหมายอาสาสมัครว่า หมายถึงบุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกันแก้ไข และพัฒนาสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า อาสาสมัครหมายถึง บุคคลที่มุ่งทำงานเพื่อการบริการ และอุทิศตนโดยไม่ต้องการค่าตอบแทนเป็นเงินทอง ไม่ต้องมีการจ่ายให้กับการทำงานนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามอาสาสมัครเต็มใจในการอาสาเพื่องานนั้นโดยตรง (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550)

แนวคิดของอาสาสมัคร

ฉัตรวรรษ อองคสิทธิ์ กล่าวว่า เส้นแบ่งของผู้ที่เป็นอาสาสมัครและผู้ที่ทำงานให้บริการทางสังคม อาจจะมีเส้นแบ่งที่เบาบางมาก หากจะใช้เพียงเงื่อนไขของการทำงานโดยปราศจากค่าตอบแทนหรือพอมีค่าตอบแทนบ้าง แต่ให้เป็นไปอย่างพอเพียงหรือผลที่ได้รับไม่อาจทดแทนกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไป การคิดในเชิงเศรษฐกิจหรือการแลกเปลี่ยนเชิงตัวเงิน อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่มีแนวคิดของการทำงานอย่างอุทิศตัวเพื่อสังคม วิธีคิดของคนทำงานอาสาสมัครจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ศึกษารวบรวมมาพอเป็นสังเขป ดังนี้

1. การยึดมั่นในอุดมการณ์

อุดมการณ์ของผู้ที่จะเป็นอาสาสมัครคือมีสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองและสังคม ความปรารถนาอันเร้นลับภายในที่ต้องการเห็นสังคมมีการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม มีการเอารัดเอาเปรียบต่อกันน้อยที่สุด ซึ่งสังคมจะเป็นเช่นนั้นได้ ก็จะต้องอาศัยกระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและแพร่กระจายไปยังคนทุกชั้น ทุกกลุ่มทางสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีจิตวิญญาณของการเป็นอาสาสมัครคือ การเห็นความไม่ยุติธรรมหรือการเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย คือการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดบริโภคนิยม แนวคิดแบบ “อุดมการณ์อาสาสมัคร” กับ “แนวคิดบริโภคนิยม” มาจากคนละฐานความคิดที่อยู่ตรงกันข้าม คืออุดมการณ์ทางสังคม มุ่งให้เราไปสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ มีความสุขกับเพื่อนมนุษย์ ในขณะที่ระบบบริโภคนิยม ทุนนิยม เป็นระบบที่เอารัดเอาเปรียบ เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจและ

ผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเท่านั้น และสอนให้หาความสุขตามลำพังตนเองโดยไม่คิดถึงคนอื่น แต่แม้ว่าสังคมบริโภคนิยมจะมีอันตรายมาก แต่ก็ยังไม่หมดหวังเสียทีเดียว เพราะเมื่อถึงเวลาหนึ่ง สังคมบริโภคนิยมก็จะพบกับปัญหาด้วยเช่นกัน นั่นก็คือ ความเหงา แล้วกลไกนี้มันจะสร้างเงื่อนไขให้เกิดอาสาสมัครในที่สุด อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์อาสาสมัครจะเกิดขึ้นและมีอยู่ได้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบุคคลเดียว แต่ต้องยืนอยู่บนความเข้าใจในโลก ความเป็นไปในชีวิตอย่างมีเหตุมีผล และกระบวนการที่จะเข้าใจความเป็นไปของสังคมคือการเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่นับถืออยู่ให้แตกฉาน ต้องมีความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของโลก มีความเข้าใจเป็นพื้นฐานของการเคลื่อนไป การแปรเปลี่ยน และอุดมการณ์ที่ดีจำเป็นต้องอาศัยการบ่มเพาะ จะรอให้เกิดและเติบโตเองไม่ได้ ข้อสำคัญคืออุดมการณ์อาสาสมัครไม่ใช่ความดีอันยิ่งใหญ่แต่เป็นพันธกิจทางใจที่จะต้องกระทำ

2. การยึดมั่นในหลักศาสนา

อาสาสมัครที่ยึดมั่นในหลักศาสนา ยึดถือจารีตประเพณี โดยมุ่งทำความดีและอุทิศตน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เมื่อลงมือทำงานแล้วไม่คิดว่าตนเองจะได้อะไรหรือจะเสียอะไร แต่มุ่งทำงานไปอย่างปราศจากเงื่อนไข การมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ให้กับผู้อื่นหรือสังคมนั้นจะต้องทำที่ตนเองก่อน เรียกว่า ประโยชน์ตน คือมีการประพฤติดี รักษาระเบียบวินัย รักษาความสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติกิจการงานด้วยความเข้มแข็งหนักแน่นจนติดเป็นนิสัย เมื่อทำประโยชน์ตนแล้วก็ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น เช่น การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ยากจน ขาดแคลน ผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อน พร้อมกับการทำประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สังคม เช่น ช่วยในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม ในการพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

อาสาสมัครที่ทำงานด้วยหลักการของการยึดมั่นในหลักศาสนา และต้องการทำงานเพื่อละตัวตน หรือเข้าถึงการปล่อยวางทางวัตถุ สิ่งของ เงินทอง ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความสุขที่ลึกซึ้งกว่า อาสาสมัครเหล่านี้จะมุ่งอุทิศร่างกายและทรัพย์สิน เพื่อเป็นการบริจาคตาน คือมีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น อาสาสมัครที่ได้ศึกษาและเข้าใจในหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนา จะหาหลักธรรมประจำใจเพื่อเป็นเป้าหมาย หรือเครื่องมือในการเดินทางไปสู่บั้นปลายชีวิต และพยายามหาหนทางที่จะอุทิศตน ถวายทอดความรู้ ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่เจ็บป่วยและยากไร้ ด้อยโอกาสมากกว่าตน

3. ค่านิยมบางประการ

3.1 การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครอาจจะก่อกำเนิดมาจากค่านิยมบางประการที่มีอยู่ภายในความรู้สึกนึกคิดของคนๆ นั้น เป็นค่านิยมที่ได้รับการพัฒนามาจากการหล่อหลอมของครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากหลักธรรมคำสอนในศาสนา จากการเฝ้าสังเกตและตั้งคำถาม

กับความเป็นไปได้ในสังคม หรือการได้อ่านประวัติชีวิตของนักพัฒนา หรือบุคคลที่เป็นแบบอย่างในใจ ค่านิยมดังกล่าวได้แก่

3.1.1 การเสียสละ ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาสมัครกล่าวว่า การจะเข้าถึงความเสียสละได้ จำต้องผ่านกระบวนการของการบังคับจิตใจให้ลด ละ สละ เลิก วิธีความสุขส่วนตัว การบริจาค ทรัพย์สิน เงินทอง เวลาและบางครั้งรวมถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่ออุทิศตนมาทำงาน อาสาสมัคร

3.1.2 ความมั่นคงทางจิตใจ การอุทิศตนโดยยึดมั่นในอุดมการณ์นั้น จำต้องมีความหนักแน่น อดทนและความมั่นคงอย่างสูงทางจิตใจ ถึงจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ โดยเฉพาะการทำงานที่เปลี่ยนเป้าหมายจากการรับเป็นตัวแทน เป็นการบำรุงความเชื่อและความยึดถือในอุดมการณ์

3.1.3 ความสามารถในการรักษาสมดุล ผู้ที่ทำงานอาสาสมัครจำเป็นต้องสามารถรักษาสมดุลระหว่างความต้องการเชิงเศรษฐกิจที่สนองรับต่อความต้องการทางกาย และความต้องการที่จะบรรลุอุดมการณ์ซึ่งเป็นความต้องการภายใน

3.2 แรงผลักดันที่ก่อให้เกิดจิตวิญญาณอาสาสมัคร (spirit of voluntarism) เป็นหลักคิดประการสำคัญของผู้อุทิศตนเป็นอาสาสมัคร จิตวิญญาณอาสาสมัคร คือการมีจิตใจที่เสียสละทำงานด้วยความสมัครใจ เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น ประชาชนและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนที่เป็นเงินหรือวัตถุ เช่น การทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ที่ไม่มีบำเหน็จรางวัลหรือผลประโยชน์ส่วนตน และดำเนินชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างไปจากกระแสหลัก คือกระแสเศรษฐกิจบริโภคนิยมที่มุ่งเน้นเรื่องการสร้างรายได้เป็นหลักจะมีแรงผลักดันภายในตนเองที่ทำให้เลือกใช้ชีวิตที่อุทิศตนทำงานให้โดยไม่มีผลตอบแทนหรือได้ผลตอบแทนน้อย และไม่อาจนับรวมเข้ากับมาตรฐานของการตีค่าแรงงานเป็นเงินได้ตามแบบของสังคมแรงงานที่กำหนดค่าน้อยอยู่ แรงผลักดันของอาสาสมัครที่มีจิตใจเป็นอุทิศตนเช่นนี้มีปัจจัยหลักของการมาเป็นอาสาสมัคร คือ

3.2.1 การหล่อหลอมหรือมีพื้นฐานมาจากครอบครัว จิตวิญญาณการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อความสุขของส่วนรวมนั้น มาจากการหล่อหลอมของครอบครัวเป็นหลัก ระบบคุณค่าที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากหรือคนในครอบครัวโดยการสอน การทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ล้วนมีผลอย่างยิ่งต่อบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลและการมีจิตใจที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

3.2.2 การปรารถนาการยอมรับและการพัฒนาตน ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาสมัครมีความต้องการการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้างในระดับหนึ่ง การยอมรับนี้สามารถสะท้อนได้จากการได้รับรางวัลในรูปของวัตถุ สิ่งของ โล่ห์ประกาศเกียรติคุณหรือการได้รับการยกย่อง ชมเชย การยอมรับในความสามารถของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม การได้รับการยอมรับนี้ มีแนวคิดว่าเป็นการสร้างตัวตนให้กับมนุษย์แทนที่จะให้การอุทิศตนเป็นแนวทางของการบรรลุถึงความสุขในขั้นที่แตกต่างจากทรัพย์สิน เงินทอง และความต้องการอันเป็นแรงขับจากภายใน

การทำงานอาสาสมัคร จึงเป็นการทำงานเพราะมีความรัก มีความสุขในงาน ได้มีโอกาสสร้างสรรค์งานอย่างที่ต้องการ หากจะมีการยอมรับในผลงานก็น้อมรับมันอย่างมีสติ แต่เมื่อไม่มา หรือไม่มีก็อย่าคิดถึง ความต้องการทั้งหมดอยู่ที่ตัวงาน ทุกคนที่ได้ทำงานจะต้องเรียนรู้ถึงศิลปะ ความรักในงานที่ทำ มีความสุขในงานโดยไม่ต้องมีการยอมรับนับถือ

3. นิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อพิสูจน์ ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรม นำไปสู่ผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ ในปัจจุบันนี้ ได้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมขึ้นมากมาย ซึ่งการที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษตาม กระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจะต้องมีการรวบรวมพยาน หลักฐานมา ยืนยันให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่นยุโรปและสหรัฐอเมริกา จึงมีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาพัฒนาใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่าง ๆ ให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์

การปฏิบัติงานทางนิติวิทยาศาสตร์ แยกลักษณะงานได้ ดังนี้

1. การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป (Crime Scene Investigation and Forensic)
2. การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า (Fingerprint, Palmprint, Footprint)
3. การตรวจเอกสาร (Document) เช่น ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน
4. การตรวจอาวุธปืน และกระสุนปืนของกลาง (Forensic Ballistics)
5. การตรวจทางเคมี (Forensic Chemistry) เช่น ตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของ สารต่าง ๆ
6. การตรวจทางฟิสิกส์ (Forensic Physics) เช่น ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ
7. การตรวจทางชีววิทยา (Biological Trace Evidence) เช่น ตรวจเส้นผม เลือด อสุจิ
8. การตรวจทางนิติเวช (Forensic Medicine) ได้แก่ นิติพยาธิวิทยา (Forensic Pathology) นิติเวชคลินิก (Clinical Forensic) นิติจิตเวช (Forensic Psychiatry) นิติพิษวิทยา (Forensic Toxicology) การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) นิติเซโรวิทยา (Forensic Serology) เวชศาสตร์จราจร (Traffic Medicine) และกฎหมายการแพทย์ (Medical Law)

ทั้งนี้หน้าที่ของอาสาสมัครมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมา โดยมีหน้าที่ในการช่วยเหลือและให้การดูแลผู้ประสบเหตุที่เป็นการลงพื้นที่เกิดเหตุที่มีความจำเป็น ในการลงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้บาดเจ็บจนถึงช่วยเจ้าหน้าที่เก็บตัวอย่างสิ่งส่งตรวจต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ซึ่งมีผลต่อคดีความที่จำเป็นต้องอาศัยผลทางห้องปฏิบัติการ ดังนั้นอาสาสมัครจึงถือได้ว่า

เป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งที่ต้องทราบและเข้าใจในแนวทางการเก็บและรักษา พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

นิติเวชศาสตร์ หมายถึง การนำความรู้ทางการแพทย์มาใช้เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น การตรวจผู้บาดเจ็บเพื่อให้เห็นทางคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิต หรือการตรวจศพหาสาเหตุการตาย อันมาจากเหตุอันไม่เป็นธรรมชาติ เช่น ฆ่าตัวตาย ถูกฆ่าตาย อุบัติเหตุไม่ทราบเหตุ หรือการตายในระหว่างคุมขัง

4. พยานหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดๆ ที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่าการกระทำผิดเกิดขึ้น ใช้ออกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิดและสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ พยานหลักฐานจึงประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ (สมภพ เองสมบุญ 2551) พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมาย และเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ ส่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 266 ได้ให้ความหมายของพยานหลักฐานคือ พยานวัตถุ พยานเอกสารหรือพยานบุคคลตลอดจนหลักฐานอื่นๆ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำผิดได้ เช่น บุคคลผู้ได้รู้เห็นพฤติกรรมในการกระทำผิดของคนร้ายถือว่าเป็นพยานบุคคล ส่วนเอกสารต่างๆ ที่ได้กระทำขึ้นโดยชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ดี และกระทำขึ้นโดยผู้ร้ายหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ตามถือเป็นพยานเอกสารส่วนวัตถุต่างๆ ที่คนร้ายใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำผิดซึ่งตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุถือเป็นพยานวัตถุหรือวัตถุพยาน (สฤชต์ สืบพงษ์ศิริ, 2551)

ประเภทของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. พยานโดยตรง (Direct Evidence) ได้แก่ ประจักษ์พยานซึ่งเป็นผู้ที่เห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรง โดยอาจรับรู้ด้วยประสาทตา หู จมูก สัมผัส หรือลิ้มรส ไม่ใช่ได้ยินได้ฟังมาจากผู้อื่นอีกทอดหนึ่ง

2. พยานแวดล้อม (Circumstantial Evidence) หรือพยานบอกเล่าเป็นพยานที่ไม่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองแต่ได้ยินมาจากผู้อื่น พยานประเภทนี้เป็นพยานที่ใช้ในการประกอบการสืบสวน สอบสวนเท่านั้นเพราะการบอกเล่าข้อเท็จจริงต่อกันมาย่อมทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นจริงได้

3. พยานที่แท้จริง (Real Evidence) ได้แก่ พยานวัตถุที่มีความชัดเจนในตัวเป็นพยานหลักฐาน ที่มีความสำคัญที่สุดและสามารถนำมาใช้เพื่อยืนยันการกระทำผิดในคดีนั้นๆ ได้โดยตรง หรือนำไปเชื่อมโยงเกี่ยวพันกับคดีได้ เช่น อาวุธ คราบโลหิต คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน รอยลายนิ้วมือ เส้นใยผ้า เป็นต้น ก่อนนี้การสืบสวนสอบสวนในคดีอาญาจะอาศัยประจักษ์พยานเป็นหลัก

แต่พยานประเภทนี้ บางครั้งอาจให้การเป็นเท็จ อันเนื่องมาจากการถูก ชักจูง ข่มขู่ หลอกลวง หรือรับสินบนและในบางคดีเกิดเหตุในที่เปลี่ยวหรือในที่มืด ไม่มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คดีนั้นก็ยากในการสืบสวนสอบสวนตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ต่อมาได้มีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม เช่น นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) นิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine) นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering) นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology) นิติมานุษยวิทยา (Forensic Anthropology) เป็นต้น มาใช้ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ตรวจสอบพยานวัตถุที่เก็บมาได้จากใน สถานที่เกิดเหตุ และใช้พยานวัตถุในการเชื่อมโยงไปยังผู้กระทำความผิด (สันต์ สุขวัจน์, 2551)

ความหมายของวัตถุพยาน วัตถุพยานหรือพยานวัตถุ (Physical Evidence) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างหากอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็วัตถุ สสารหรือร่องรอยต่างๆ สิ่งใดก็ตามที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น บอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิดเชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับอาชญากรรมได้ (สมภพ เองสมบุญ, 2551)

ประเภทของวัตถุพยาน วัตถุพยานแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. วัตถุพยานไม่ถาวร (Transient Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มีลักษณะไม่คงทน คงอยู่ได้ ชั่วคราว เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายง่าย วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ กลิ่น อุณหภูมิ รอยพิมพ์ รอยประทับและรอยต่างๆ เช่น รอยกระเซ็นของโลหิตบนวัตถุที่เคลื่อนที่ได้ โดยปกติผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบวัตถุพยานประเภท

2. วัตถุพยานที่เป็นรูปแบบ (Pattern Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มักเกิดขึ้นจากการสัมผัส กันโดยตรงระหว่างคนกับวัตถุ หรือวัตถุกับวัตถุ วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ รอยพิมพ์ รอยประทับ รอยตำหนิ รอยแตก วัตถุพยานที่เป็นรูปแบบเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประมวลเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในคดี การนำสิ่งเหล่านี้มาใช้เพื่อวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุจึงต้องกระทำอย่างมีระบบและจำเป็นต้องใช้การสังเกตอย่างถี่ถ้วนด้วย ในสถานที่เกิดเหตุมัก จะพบวัตถุพยานที่เป็นรูปแบบหลายชนิด เช่น รูปแบบการกระเซ็นของโลหิต รูปแบบการแตกของกระจก รูปแบบการไหม้ของไฟ รูปแบบวิถีกระสุนปืน รูปแบบของวิธีการกระทำผิด เป็นต้น

3. วัตถุพยานตามสภาพ (Conditional Evidence) เป็นวัตถุพยานที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือการกระทำ หากไม่มีการบันทึกอย่างรอบคอบอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไปได้ พยานวัตถุตาม สภาพมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการลำดับสร้างย้อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงบ่งบอกถึงสภาพการณ์ของที่เกิดเหตุ วัตถุพยานประเภทนี้ ได้แก่ แสงไฟ ควัน ตำแหน่งและศพ เป็นต้น

4. วัตถุพยานที่สามารถถ่ายทอดหรือโยกย้าย (Transfer Evidence) เป็นวัตถุพยานที่เกิดขึ้น จากการสัมผัสระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับวัตถุหรือวัตถุกับวัตถุ วัตถุพยานประเภทนี้มีวิธีการจำแนกที่ แตกต่างกันได้หลายวิธี แต่ก็ไม่มีวิธีจำแนกใดที่สมบูรณ์แบบที่สุด เนื่องจากไม่มีวิธีใด

ที่สามารถแยกความแตกต่างได้อย่างชัดเจน สามารถจำแนกได้ 7 วิธี คือ จำแนกตามชนิดของ อาชญากรรม จำแนกตามชนิดของ วัสดุที่ใช้เป็นองค์ประกอบจำแนกตามลักษณะธรรมชาติของวัตถุ พยาน จำแนกตามสถานะของวัตถุพยาน จำแนกตามชนิดของปัญหาที่ต้องการแก้ไข จำแนกตาม วิธีการเกิดของวัตถุพยาน และจำแนกตามลักษณะเฉพาะของวัตถุพยาน นอกจากนี้วัตถุพยานทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวแล้ว วัตถุพยานอีกประเภทหนึ่งคือ วัตถุพยานที่เชื่อมโยงกันได้ (Associative Evidence) ซึ่งเป็นวัตถุพยานที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุหรือในระหว่างการสืบสวน มีความจำเพาะ เชื่อมโยงถึงตัวผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด เช่น กระเป๋าเงินของผู้เสียหายที่ค้นเจอในตัวของผู้ต้อง สงสัย โทรศัพท์เคลื่อนที่ของคนร้ายที่ได้ทำตกหล่นไว้ในรถยนต์ของผู้เสียหายจากการเข้าไปโจรกรรม สิ่งของ หากจะแบ่งตามชนิดของวัตถุพยาน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. วัตถุพยานที่อยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ได้ยาก เกิดจากการที่มีรูปร่างขนาดใหญ่ มีน้ำหนัก มากหรือยึดติดกับวัตถุที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น รอยลายนิ้วมือเปื้อนคราบโลหิตบนพื้น รอยดอก ยางรถยนต์ เป็นต้น

2. วัตถุพยานที่เคลื่อนที่ได้ง่าย มีน้ำหนักเบาขนาดเล็ก สามารถบรรจุในหีบห่อได้ง่าย เช่น เสื้อผ้าเปื้อนคราบโลหิต ไขควงที่คนร้ายใช้จัดแวงและทิ้งในสถานที่เกิดเหตุ อาวุธปืน เศษกระจก เป็นต้น (Lee, 1994)

บริเวณที่พบวัตถุพยาน อาจแบ่งออกเป็น 4 แหล่งใหญ่ๆ ดังนี้

1. บริเวณสถานที่เกิดเหตุ เป็นแหล่งที่พบร่องรอยและวัตถุพยานที่มีความสมบูรณ์มาก และ วัตถุพยานบริเวณนี้สามารถใช้เชื่อมโยงและติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดได้เป็นอย่างดี เช่น รอยลายนิ้วมือแฝง อาวุธและเครื่องมือที่ใช้กระทำความผิด เป็นต้น

2. ตัวผู้เสียหาย เป็นแหล่งที่พบวัตถุพยานได้เช่นกัน บางกรณีหากมุ่งค้นหาเพียงใน สถานที่เกิดเหตุเพียงอย่างเดียวก็อาจจะทำให้ขาดวัตถุพยานที่สำคัญไปได้ เช่น ลูกกระสุนปืน คราบ เขม่าปืน คราบ อสุจิ เป็นต้น

3. ตัวคนร้าย เป็นอีกแหล่งที่สามารถพบวัตถุพยานได้ โดยอาจเกิดจากความตั้งใจของ ผู้กระทำความผิดเอง เช่น โจรกรรมทรัพย์สินจากสถานที่เกิดเหตุไปแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นเจอ หรือ อาจเกิด จากความไม่ได้ตั้งใจของผู้กระทำความผิด แต่เกิดจากการถ่ายเทและแลกเปลี่ยนของวัตถุ ตาม ทฤษฎีของ Locard's theory ซึ่งกล่าวไว้ว่า “เมื่อของสองสิ่งหรือมากกว่าสองสิ่งสัมผัสกัน จะเกิดการ แลกเปลี่ยนวัตถุพยานที่ผิวหน้าซึ่งกันและกันเสมอ” เช่น คราบสีที่ติดอยู่ที่รถยนต์ซึ่งเกิดจากการเฉี่ยว ชนกัน เส้นใยเสื้อผ้าที่ติดอยู่ที่เหยื่อจากเหตุข่มขืน เป็นต้น

4. บริเวณอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริเวณที่ผู้กระทำความผิดนำวัตถุพยานไปทิ้ง บริเวณที่พัก อาศัยของผู้กระทำความผิด เช่น ในการตรวจค้นบ้านพักของผู้ต้องสงสัยคดีลอบวางระเบิดในเขต 3จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ พบวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องกับการก่อคดี เช่น เครื่องมือในการตัดชิ้นส่วนสะเก็ดระเบิด หัวตะปูที่ใช้เป็นสะเก็ด ระเบิด เชื้อประทุ ปุ๋ยยูเรียที่ใช้เป็นดินระเบิดหลัก เป็นต้น

สาเหตุที่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย สำหรับสาเหตุที่ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเสียหาย สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การกระทำของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุ

1.1 ผู้เสียหาย เป็นบุคคลที่ทำให้วัตถุพยานเสียหายที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ กรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น คดีลักทรัพย์ เมื่อผู้เสียหายทราบว่าเกิดเหตุลักทรัพย์ขึ้น สิ่งแรกที่ผู้เสียหายกระทำ คือ มุ่งตรงไปยังบริเวณที่เก็บทรัพย์สินมีค่าและทำการรื้อค้น เพื่อให้ทราบว่าทรัพย์สินอะไร ถูกโจรกรรมไปบ้าง การจับต้องหรือรื้อค้นส่งผลให้รอยลายนิ้วมือแฝงของคนร้ายที่ติดอยู่ถูกลบออกได้

1.2 ผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีความรู้หรือเคยรับรู้เกี่ยวกับวิทยาการตำรวจจากสื่อต่างๆ เมื่อกระทำความผิดขึ้นก็พยายามทำลายวัตถุพยานที่จะใช้เชื่อมโยงมาถึงตัวได้ เช่น เข้าไปลักทรัพย์ เมื่อจับต้องสิ่งของก็ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดบริเวณนั้น

1.3 ไทยมุง เป็นฝูงชนที่มักเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่ออยากรู้อยากเห็นเหตุการณ์ โดยไม่ได้ตั้งใจที่จะเข้าไปทำลายพยานหลักฐานใดๆ แต่การเข้าไปดังกล่าวเป็นการทำลายวัตถุพยานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

1.4 สื่อมวลชน เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สื่อมวลชนจะเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อหาข่าวและถ่ายภาพที่จะนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับวัตถุ พยานที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

1.5 เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ทราบถึงลักษณะของการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิด กล่าวคือเมื่อได้รับแจ้งเหตุต้องรีบไปสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว ถ้าเหตุการณ์ยังเกิดอยู่ให้รีบระงับเหตุ จับกุมคนร้าย และป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุด เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่จะผ่านการอบรมการตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นมาบ้างแล้ว แต่บางครั้งอาจ พลังเลออกกระทำการโดยไม่ได้ตั้งใจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้

1.6 บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครมูลนิธิที่เข้าไปช่วยเหลือในสถานที่เกิดเหตุ

2. การกระทำของของสัตว์ หากบริเวณที่เกิดเหตุมีสัตว์ เช่น วัว ควาย เข้ามาเดินเหยียบย่ำหรือสุนัขเข้ามาเลียคราบโลหิตจนหมด กัดแทะวัตถุพยาน ก็ส่งผลให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเสียหายได้

3. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เช่น แสงแดดจัดทำให้มีอุณหภูมิสูง ฝนตก ลมแรง หรือมี พายุ ความชื้นในอากาศ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย ตัวอย่างคดีที่สามารถพบได้ เช่น คดีฆาตกรรมที่มีการต่อสู้กันและคนร้ายได้รับบาดเจ็บมีโลหิตไหลในระหว่างการหลบหนี แต่

ในขณะนั้นได้เกิดฝนตกขึ้นทำให้คราบโลหิตของคนร้ายถูกน้ำฝนชะล้างหายไป (สมภพ เองสมบุญ, 2551)

ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ เพื่อให้วัตถุพยานเป็นที่ยอมรับและมีคุณค่าในการพิจารณาดำเนินคดี (Hobson 1991)

1. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่คนแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุจนกระทั่งผู้ชำนาญทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

2. เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย บุคคลที่ทำการเก็บพยานหลักฐานจะต้อง เป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน เป็นต้น

3. กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยพยานวัตถุทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นพยานวัตถุหรือไม่ให้ทำการเก็บไว้ก่อน พร้อมทั้ง ระบุรายละเอียดของพยานวัตถุ ตำแหน่งที่พบและการบรรจุหีบห่อรักษาไว้อย่างเหมาะสม

4. มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด พยานหลักฐานจะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงานตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาล โดยไม่มีขาดช่วงของการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของการครอบครองจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับ - ส่งของพยานหลักฐานที่เป็นของกลางโดยตลอด (Hobson, 1991)

คุณค่าของวัตถุพยาน

วัตถุพยานเป็นพยานหลักฐานที่มีค่าอยู่ในตัวเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะมีความสามารถอ่านค่าและใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานชิ้นนั้นได้หรือไม่ คุณค่าของวัตถุพยาน มีดังนี้ (สมภพ เองสมบุญ 2551)

1. เป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริง ในสถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่คนร้ายจะทิ้งหลักฐาน ไว้ทำให้ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุสามารถระบุได้ว่าบริเวณนั้นเป็นสถานที่เกิดเหตุจริง เช่น ในคดีฆาตกรรมมีการพบศพหรือมีอาวุธอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ

2. สามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายหรือสถานที่เกิดเหตุ เช่น ตรวจพบคราบโลหิตของผู้กระทำผิดติดอยู่ที่เศษกระดาษซึ่งผู้กระทำผิดทุบแตก

3. สามารถป้องกันผู้บริสุทธิ์จากการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้ เช่น การตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอที่ฝ่ายหญิงกล่าวหาฝ่ายชายว่าเป็นพ่อของเด็ก เมื่อตรวจดีเอ็นเอของฝ่ายชายและเด็กแล้วปรากฏว่าไม่สามารถเปรียบเทียบเข้ากันได้ ฝ่ายชายจึงเป็นผู้บริสุทธิ์พ้นจากการถูกกล่าวหา

4. สามารถใช้ยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิดหรือพยานได้ เช่น คดีฆาตกรรมที่ผู้กระทำผิดแจ้งว่ารอยบาดแผลบริเวณศีรษะด้านหลังเกิดจากการที่ผู้เสียหายหกล้มหาย

หลังและศีรษะพาดกับพื้น แต่ผลจากการตรวจบาดแผลทางนิติเวชปรากฏว่าบาดแผลดังกล่าวถูกของมีคมฟัน

5. สามารถทำให้เกิดการรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง เช่น คดีจรรยาที่รถยนต์เทอร์ลเลอร์ไต้ชนและทับผู้หญิงเสียชีวิต ผลจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุพบรอยดอกยางติดอยู่ที่เสื้อและที่แผ่นหลัง

6. สามารถเชื่อถือได้มากกว่าพยานบุคคล คำให้การของพยานบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้เสมอซึ่งอาจเกิดจากการถูกขอร้อง หลอกลวง ช่มชู้หรือให้สินบน

7. ศาลใช้วัตถุพยานเป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีเนื่องจากเหตุผลทั้ง 6 ข้อ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวัตถุพยานเป็นพยานที่แท้จริงมีคุณค่าอยู่ในตัวเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้เป็นอย่างอื่นได้ [9]

5. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมรักษาร่องรอยวัตถุพยาน
การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุ (Crime scene) หมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยหรือพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ไม่ได้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถเก็บร่องรอยหรือพยานหลักฐานและอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด กระทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาใดและประสงค์ต่ออะไร (จิรศักดิ์ เจียมเจตจรูญ, 2550) สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริงและใครเป็นผู้กระทำ นอกจากนี้สถานที่เกิดเหตุซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้กระทำความผิดได้ลงมือกระทำแล้ว บริเวณอื่นที่เกี่ยวข้องๆ เช่น บริเวณที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปซ่อนตัวบริเวณที่พบวัตถุพยานต่างๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริเวณที่มีความต่อเนื่องกับสถานที่เกิดเหตุ และมีความสำคัญเช่นกัน ในทางปฏิบัติอาจจะยากที่จะระบุลงไปได้ชัดเจนว่าขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุนั้นอยู่ตรงไหน (สมภพ เองสมบุญ, 2551) ดังนั้นสถานที่เกิดเหตุจึงประกอบไปด้วยสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นรวมๆ กัน ได้แก่ บริเวณที่เกิดเหตุ บริเวณที่ศพถูกนำไปทิ้ง บริเวณที่มีพบวัตถุพยานและรวมถึงบริเวณที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น บริเวณที่ผู้กระทำความผิดพบผู้เสียหาย บริเวณที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปซ่อนตัว บริเวณที่พักของผู้กระทำความผิดและพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิดด้วย เป็นต้น

ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุส่งผลต่อการสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุจะทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. บ่งบอกว่ามีมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (Corpus delicti) ในสถานที่เกิดเหตุจะต้องพบหลักฐานที่จะทำให้เชื่อได้ว่าเกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้ว ถ้าเป็นคดีฆาตกรรมก็อาจจะพบศพหรือชิ้นส่วนของศพ ถ้าเป็นคดีลักทรัพย์ก็จะมีหลักฐานแสดงว่ามีทรัพย์นั้นอยู่จริงและได้หายไป เป็นต้น

2. บ่งบอกถึงพฤติกรรมการกระทำผิดของคนร้าย (Modus operandi) ในสถานที่เกิดเหตุ จะมีวัตถุพยานที่บอกให้ทราบถึงวิธีการที่คนร้ายใช้ในการกระทำผิด เช่น รอยบาดแผลถูกลูกกระสุนปืนที่ศพซึ่งบ่งบอกว่าคนร้ายใช้อาวุธปืนในการกระทำผิด เป็นต้น

3. บ่งบอกถึงตัวผู้กระทำผิด (Linkage of persons to persons, object or scene / Associative) ในสถานที่เกิดเหตุจะมีร่องรอยหลักฐานที่สามารถใช้เชื่อมโยงระหว่างตัวบุคคล ตัวบุคคลกับวัตถุ สิ่งของและสถานที่เกิดเหตุโดยเป็นร่องรอยหลักฐานที่คนร้ายทิ้งไว้ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น อาวุธ ร่องรอย

ในปัจจุบันการตรวจสถานที่เกิดเหตุมีความยากลำบากมากขึ้นตามลำดับ เนื่องมาจากมีการเผยแพร่วิทยาการด้านนี้อย่างแพร่หลาย ทำให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ที่จะไม่ทิ้งร่องรอยและพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุหรือทำลายพยานหลักฐานหลังจากที่ได้กระทำความผิดแล้ว เช่น คดีลักทรัพย์คนร้ายได้สวมถุงมือป้องกันไม่ให้รอยลายนิ้วมือไปติดกับวัตถุที่จับต้องหรือเคลื่อนย้ายหรือนำผ้าชุบน้ำมาเช็ดทำความสะอาดบริเวณที่จับต้องเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุหารอยลายนิ้วมือแฝงได้ ในคดีฆาตกรรมอาจทำการพันศพออกเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ แล้วนำชิ้นส่วนศพและวัตถุพยานที่ใช้กระทำผิดไปทิ้งไว้ในหลายๆ สถานที่เพื่อเป็นการทำลายศพให้ตรวจพิสูจน์ได้ยากว่าผู้เสียชีวิตเป็นใครและตรวจค้นหาวัตถุพยานที่ใช้ในการกระทำความผิด ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมจนมีความรู้ความสามารถและต้องผ่านการทดสอบจนเป็นที่แน่ใจแล้วว่าสามารถทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตามหลักวิชา นอกจากนี้ยังต้องรู้จักการนำอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจะทำให้ได้พยานหลักฐานในการมัดตัวผู้กระทำความผิดได้

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

ความหมายของการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สถานที่เกิดเหตุจะเป็นบริเวณที่ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชนจำนวนมาก โดยเฉพาะคดีอาญาที่มีความรุนแรงและโหดร้ายจะมีฝูงชนมามุงดูกันมาก ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลให้วัตถุพยานที่กระจัดกระจายอยู่บนพื้นในสถานที่เกิดเหตุถูกเหยียบย่ำจนเสียหายหรือสูญหายไป เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันรักษาวัตถุพยานที่จะนำไปสู่การคลี่คลายคดี

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Protection) ก็คือ การที่เจ้าหน้าที่ชุดแรก ที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุรวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ไปสมทบภายหลังระวางป้องกันข้อเท็จจริงและหลักฐานในที่เกิดเหตุมิให้ได้รับความเสียหายหรือถูกทำลายจากการกระทำของคน สัตว์หรือธรรมชาติได้ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การรักษาให้สภาพที่เกิดเหตุอยู่ในสภาวะเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่งในขณะเดียวกันต้องป้องกันไม่ให้เอกสารหรือหลักฐานสูญหาย โดยที่วัตถุประสงค์ของการรักษา

สถานที่เกิดเหตุ คือ การรักษาสภาพของพยานหลักฐานให้อยู่ในสภาพและตำแหน่งเดิม [15] การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะส่งผลต่อการเก็บรวบรวมและรักษาพยานวัตถุเพราะขั้นตอนดังกล่าวจะช่วย
ให้พยานวัตถุไม่ถูกทำลายหรือเสียหายจนกว่าจะได้มีการบันทึกและเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องตามหลัก
วิชาการ การรักษาสถานที่เกิดเหตุจะเริ่มขึ้นตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกเดินทางมาถึงสถานที่เกิด
เหตุ สิ้นสุดเมื่อได้ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นและออกจากสถานที่เกิดเหตุไปโดยปราศจาก
ข้อสงสัย [16] หากพิจารณาจะพบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเกิดความเสียหาย
คือ การกระทำของบุคคลซึ่งจะเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ก็ตามและการกระทำของธรรมชาติ เช่น
ความร้อนจาก แสงแดด ฝนตก ลมพายุพัด ความชื้นในอากาศ เป็นต้น การป้องกันรักษาสถานที่
เกิดเหตุจึงเป็นการดำเนินการเพื่อไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ให้บุคคลเข้าไปภายในสถานที่เกิด
เหตุหรือปิดกั้นจำกัดเส้นทางเข้าออกจนกว่าจะมีการดำเนินการบันทึกรายละเอียดและเก็บรวบรวม
พยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อป้องกันวัตถุพยานถูกทำลาย ถูกทำให้ปนเปื้อนและเพิ่มเติมวัตถุพยาน
ยานในสถานที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม กล่าวได้ว่าการป้องกันรักษาสถานที่เกิด
เหตุเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการป้องกันไม่ให้พยานหลักฐานต่างๆ เสียหายหรือสูญหายหรือชะลอ
การเสื่อมค่าของวัตถุพยานนั้นๆ เพื่อนำไปสู่การคลี่คลายคดีไปยังสถานที่เกิดเหตุได้เร็วเท่าไร ยิ่ง
เป็นการป้องกันความเสียหายของพยานหลักฐานต่างๆ ได้มากเท่านั้น

วิธีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่รับแจ้งเหตุจึงสามารถดำเนินการได้
ดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับแจ้งเหตุ

1.1 แจ้งผู้เสียหายว่า “อย่าแตะต้องเคลื่อนย้ายหรือรื้อค้นทรัพย์สินใดๆ ให้รอจนกระทั่ง
เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญไปทำการตรวจเก็บพยานหลักฐานเสร็จสิ้นก่อน แล้วค่อยตรวจสอบทรัพย์สินที่
เสียหาย”

1.2 รีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่สายตรวจหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ใกล้พื้นที่เกิดเหตุรีบเดินทาง
ไปดูแลป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้วทำการการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ โดยการปิดกั้นสถานที่เกิด
เหตุต้องสอดคล้องกับขนาดพื้นที่และขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นบริเวณสถานที่เกิดเหตุด้วย

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไปถึงเป็นชุดแรกอาจเป็นเจ้าหน้าที่สืบสวนหรือเจ้าหน้าที่สาย
ตรวจที่ย่อมได้ ซึ่งจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ก็จะต้องทำการกั้นแนว
สถานที่เกิดเหตุแล้วห้ามไม่ให้ผู้อื่นใด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในแนวกันสถานที่เกิด
เหตุ แต่ถ้ามีผู้เข้าไปในที่เกิดเหตุก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปถึงหรือไม่สามารถห้ามได้ก็ให้จดบันทึก
รายชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

1.3 ให้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ สภาพอากาศและวัตถุพยานที่สำคัญในคดีที่ผู้แจ้งเหตุสามารถมองเห็นได้โดยไม่ต้องเข้าไปเหยียบย่ำในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงเวลาที่เกิดเหตุ เวลาที่ทราบเหตุหรือเวลาที่ได้รับแจ้งเหตุ เพื่อประโยชน์ในการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นอกเหนือจากกระเป๋าดูตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น จอบ พลั่ว เลื่อย เครื่องกำเนิดแสงหลายความถี่ เครื่องตรวจโลหะ เป็นต้น

1.4 พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องรีบออกเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยเร็ว ตามกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และกำหนดให้พนักงานสอบสวนทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเอง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าพนักงานสอบสวนจะใช้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนไม่ได้ อีกทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเรื่องการสอบสวน ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องไปสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเอง กรณีการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน โดยให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจสอบสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ให้รวมทั้งทำภาพถ่ายแผ่นที่หรือภาพถ่าย จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือหรือลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้เกิดคดีกระจ่างขึ้น [17]ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานวิชาการได้รับการร้องขอให้มาร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามหลักวิชาการ ก็ต้องส่งรูปถ่ายและหลักฐานต่างๆ ที่ตรวจพบไปให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีพร้อมด้วยหนังสือนำเสนอเป็นหลักฐานโดยเร็วเช่นกัน

2. เมื่อเดินทางไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

2.1 จดบันทึกเวลาที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ

2.2 สอบถามและจดบันทึกข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะบุคคลแรกที่เข้าสถานที่เกิดเหตุ(first - officer) เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกที่ไปถึงผู้เสียหาย พยาน ข้อมูลนี้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนต้องสืบทราบให้ได้ว่าเวลาที่เกิดเหตุเมื่อไร ผู้ตายเป็นใครเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุอย่างไร ถ้าไม่เกี่ยวข้องผู้ตายมาอยู่ที่เกิดเหตุได้อย่างไร กับใคร เวลา เท่าไร มาทำอะไร ในสภาพการณ์เช่นนี้ข้อมูลที่เกี่ยวกับยานพาหนะที่อยู่ใกล้หรืออยู่ในสถานที่เกิดเหตุต้องถูก ตรวจสอบให้ทราบว่าผู้ใดเป็นเจ้าของรถมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตายอย่างไรและยังต้องสอบสวนหาที่อยู่ของผู้ตาย และพฤติการณ์ก่อนเกิดเหตุของผู้ตายว่าได้ทำอะไรบ้างมีเรื่องทะเลาะกับใครหรือไม่

2.3 จดบันทึกสภาพแวดล้อมและสิ่งผิดปกติที่พบเห็นได้บริเวณรอบๆ สถานที่เกิดเหตุ บันทึกเส้นทางการเข้า - ออกสถานที่เกิดเหตุ บันทึกกรายชื่อพยานคนอื่นๆ ที่เข้าออกสถานที่เกิดเหตุ โดยแจ้งว่าอาจจะต้องขอเก็บรอยลายนิ้วมือ เส้นผม เย็บุกระพุ้งแก้ม เป็นต้น รวมทั้งและพฤติกรรมต่างๆอย่างละเอียด

2.4 แยกพยานออกจากกลุ่มผู้ต้องสงสัย

2.5 ห้ามพูดคุยถึงเหตุการณ์ในคดีกับพยานคนที่มามุ่งดูและคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

2.6 ทำการสำรวจรอบๆ สถานที่เกิดเหตุแล้วจึงทำการปิดล้อมสถานที่เกิดเหตุให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ แต่ให้ค้ำไว้ว่ากั้นให้มีบริเวณกว้างดีกว่ากั้นบริเวณแคบเพราะสามารถครอบคลุมวัตถุพยานได้ทั้งหมดและถ้ากว้างเกินไปก็สามารถปรับลดลงได้ในภายหลังโดยไม่ทำให้วัตถุพยานเสียหาย ในบางทฤษฎีการกั้นสถานที่เกิดเหตุจะกั้นให้ห่างจากจุดที่พบวัตถุพยานชั้นสุดท้ายออกไปอีกครึ่งหนึ่งของระยะที่วัดได้จากจุดที่เกิดเหตุถึงวัตถุพยานชั้นสุดท้าย

2.7 ป้องกันไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าไป จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าระวังเดินตรวจตรากำหนดให้มีทางเข้าออกทางเดียว ถ้าเป็นภายในอาคารก็ปิดล็อคประตูหน้าต่างบานอื่นๆ ให้หมดรวมทั้งจำกัดไม่ให้รถยนต์เข้ายกเว้นรถยนต์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดเหตุมีสัตว์อยู่บริเวณนั้นให้ป้องกันสัตว์ไม่ให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุด้วยเพราะอาจทำให้วัตถุพยานเสียหายได้

3. การปฏิบัติตัวในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ

3.1 กำหนดเส้นทางการเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อไม่ให้ทับเส้นทางคนร้าย โดยประเมินจากข้อมูลจากการสอบถามพยานบุคคลหรือพิจารณาจากวัตถุพยานที่พบ เป็นต้น

3.2 สวมถุงมือ ถุงครอบเท้าทุกครั้งและอาจต้องสวมหมวกคลุมผม ชุดคลุมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนการเพิ่มเติมและทำลายวัตถุพยานหรือเพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เอง

3.3 ทำการสำรวจเบื้องต้นซึ่งจะต้องยึดหลักการไม่เพิ่มไม่ทำลายวัตถุพยานโดยการเดินผ่านรอบๆ สถานที่เกิดเหตุสังเกตวัตถุพยานที่พบโดยไม่หยิบจับแต่อย่างใด

3.4 จัดบันทึกวัตถุพยานที่ไม่คงทนถาวร (Transient evidence) เช่น กลิ่นน้ำมัน เชื้อเพลิง อุณหภูมิ รอยรองเท้าเปียกน้ำ เป็นต้น

3.5 จัดบันทึกวัตถุพยานตามสภาวะ (Condition evidence) เช่น การเปิด - ปิดของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ประตู หน้าต่าง แสงสว่าง เป็นต้น

3.6 เมื่อตรวจพบวัตถุพยานที่อาจสูญหายหรือเสื่อมสภาพได้ง่าย ได้แก่ วัตถุพยานที่ไม่คงทนถาวรและวัตถุพยานตามสภาวะให้ถ่ายภาพตำแหน่งที่พบแล้วทำการเก็บก่อนรวมถึงการป้องกันวัตถุพยานต่างๆ ไม่ให้ถูกทำลายจากบุคคล สัตว์ สภาพดินฟ้าอากาศ

3.7 กรณีเป็นอาคารให้ปิดไฟในห้องหรือทำให้แสงสว่างน้อยลงแล้วใช้ไฟฉายส่องท่ามุมเฉียงกับพื้นเพื่อหารอยเท้า และวัตถุพยานขนาดเล็กที่อยู่บนพื้น

3.8 กรณีพบผู้บาดเจ็บในสถานที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสให้บันทึกตำแหน่งแล้วรีบเคลื่อนย้ายส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก ถึงแม้ว่าบางครั้งพยานวัตถุอาจถูกทำลายหรือเสียหายไปแต่ชีวิตคนย่อมมีความสำคัญกว่า นอกจากนี้อาจจะต้องบันทึกสิ่งของที่มีการจับต้องระหว่างเคลื่อนย้ายและวิธีการเคลื่อนย้ายพร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมไปด้วย กรณีที่ผู้บาดเจ็บให้การที่เป็นประโยชน์หรือเพื่อป้องกันการทำลายวัตถุพยาน ผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยให้บันทึกตำแหน่งของ

ผู้ได้รับบาดเจ็บไว้ก่อนแล้วจึงนำส่งโรงพยาบาลภายหลัง เมื่อเจ้าหน้าที่พยาบาลมาถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องให้คำแนะนำถึงเส้นทางในการเดินเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุเพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายพยานวัตถุให้ได้มากที่สุดและขณะเดียวกันนั้นจะต้องบันทึกสิ่งที่เจ้าหน้าที่พยาบาลเคลื่อนย้ายจับต้องและบันทึกการเคลื่อนที่ของเจ้าหน้าที่พยาบาลในสถานที่เกิดเหตุและต้องจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปกับผู้ได้รับบาดเจ็บด้วย เพราะระหว่างเดินทางคนเจ็บอาจให้การหรือพูดอะไรที่เป็นประโยชน์ในการสอบสวนออกมา เพราะคำพูดของคนเจ็บใกล้เสียชีวิตนั้น ศาลยอมรับฟังเพราะถือว่าเป็นคำพูดของคนใกล้ตาย (Dying declaration) ใช้เป็นพยานหลักฐานคดีได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่นั่งไปด้วยต้องตรวจหาวัตถุพยานในตัวผู้บาดเจ็บและให้คำแนะนำในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พยาบาล

3.9 กรณีพบศพในสถานที่เกิดเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรักษาสภาพศพไว้ ห้ามเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพศพโดยเด็ดขาดและแจ้งให้ผู้ชำนาญ แพทย์นิติเวชเดินทางมาตรวจโดยเร็ว ยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องเคลื่อนย้ายศพ เช่นศพอยู่ในบริเวณที่มีการจราจรหนาแน่นหรือในบริเวณเส้นทางเสด็จ กรณีเช่นนี้ให้บันทึกรายละเอียดของลักษณะที่เกิดเหตุและตำแหน่งของศพอย่างละเอียด ซึ่งรวมถึงสภาพในทุกมุมของศพและก่อนเคลื่อนย้ายศพให้ใช้ซอล์กหรือสีสเปรย์ทำเครื่องหมายที่พื้นแสดง ตำแหน่งและลักษณะท่าทางของศพ

3.10 กรณีที่ต้องให้แพทย์นิติเวช หน่วยกู้ภัยหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุต้องให้คำแนะนำในการเข้าสถานที่เกิดเหตุเพื่อจะไม่เพิ่มและไม่ทำลายพยานหลักฐาน

3.11 บางกรณีห้ามเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุโดยลำพังเพราะอาจจะมีคนร้ายซ่อนอยู่ควรมีวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์มือถือและอาวุธปืนติดตัวด้วยเสมอเพื่อความปลอดภัย

3.12 กรณีพบอาวุธอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ ไม่ควรจับต้องเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งเดิมจนกว่าจะได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้ชำนาญ แต่กรณีถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุพยานอาจสูญหายหรือเสียหายถ้าทิ้งไว้จำเป็นต้องเคลื่อนย้าย กรณีเช่นนี้ให้ทำการบันทึกสภาพและตำแหน่งของวัตถุพยาน ดังกล่าวพร้อมทั้งสเก็ตภาพแสดงตำแหน่งในแผนที่ให้เรียบร้อย ถ้าเป็นไปได้ให้ทำการถ่ายภาพทุกแง่มุมของตำแหน่งที่พบวัตถุพยานและก่อนเคลื่อนย้ายให้ใช้ซอล์กวาดแสดงตำแหน่งและลักษณะการวางของวัตถุพยานนั้นๆ

3.13 ให้ละเว้นพฤติกรรมที่เป็นการเพิ่มหรือทำลายวัตถุพยาน เช่น สูบบุหรี่ เคี้ยวหมากฝรั่ง รับประทานอาหาร ใช้มือเปล่าปิดลูกบิดประตู เปิดตู้เย็นดื่มน้ำ เปิดพัดลม ใช้ห้องน้ำห้องส้วม เป็นต้น

3.14 ดำเนินการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามลำดับขั้นตอนและถูกต้องตามหลักวิชาการ (Schiro)

ขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้ว ก็จะทำการสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น จากนั้นหัวหน้าชุดก็จะนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาดำเนินการประชุมวางแผนมอบหมายหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ เนื่องจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุจำเป็นจะต้องกระทำเป็นลำดับขั้นเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากพยานหลักฐานต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างเต็มที่ การตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างไม่มีการวางแผนจะทำให้พยานหลักฐานเสียหายและกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จในการคลี่คลายคดี สำหรับขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุหลังจากที่ได้มีการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ การสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นและการประชุมวางแผนตรวจสถานที่เกิดเหตุ มีดังนี้

การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุ

การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะสภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นถือว่าเป็นวัตถุพยานชนิดหนึ่ง สามารถใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางคดีได้ แต่เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุมีโอกาสจะถูกเปลี่ยนแปลงสภาพได้ตลอดเวลา ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องทำการบันทึกไว้ให้ละเอียดสมบูรณ์ครบถ้วนทุกประการ ถึงแม้ว่าคดีนั้นจะยังจับตัวคนร้ายไม่ได้ แต่รายละเอียดของคดีจะยังคงอยู่ในบันทึกตลอดเวลาสามารถถูกนำมาใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะสิ้นอายุความ การบันทึกสภาพของสถานที่เกิดเหตุปกติทำได้ 3 วิธี คือ

2. วิธีการจดบันทึกสิ่งที่สมควรจดบันทึก ได้แก่ สภาพที่ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุสัมผัสได้ โดยประสาททั้ง 5 ของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นประสาทตา หู จมูก ลิ้นและกายสัมผัส ตัวอย่างเช่น ได้เห็นอะไรบางอย่าง ในสถานที่เกิดเหตุต้องจดไว้ให้ละเอียดตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้าสู่สถานที่นั้นหรือได้ยินเสียงใดๆ อันเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุก็ควรจดบันทึกไว้เช่นกันหรือได้กลิ่นที่มีลักษณะสำคัญ เช่น กลิ่นดินปืน กลิ่นบุหรี่ย กลิ่นน้ำมันเชื้อเพลิง หรือความรู้สึกว่าร้อน หนาว อับอ้าว ขณะที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุควรได้จดบันทึกไว้เพราะอาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมบางอย่างที่เกิดขึ้นในขณะที่เกิดเหตุก็เป็นได้ เป็นต้น

2. การถ่ายภาพ การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุนั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือ การช่วยเพิ่มความละเอียดของการบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุเพราะการถ่ายภาพสามารถบันทึกสิ่งที่พบเห็นในครั้งแรกได้อย่างเที่ยงตรง ก่อนที่สถานที่เกิดเหตุนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปและยังมีประโยชน์ในด้านการสืบสวนสอบสวน โดยการพิจารณาจากภาพถ่ายอาจพบสิ่งที่ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุไม่สังเกตเห็นหรือไม่ได้จดบันทึกลงไป นอกจากนี้ การพิจารณาจากภาพถ่ายจะทำให้เจ้าหน้าที่คนอื่นที่ไม่ได้เป็นผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถเข้าใจและมองเห็นภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลถึงประโยชน์ในด้านของการเป็นพยานหลักฐานที่ทำให้บุคคลอื่นหรือศาลเข้าใจและทราบถึงความเป็นจริงได้อย่างไม่มีข้อสงสัย

3. การทำแผนที่และแผนผัง การทำแผนที่และแผนผังเข้ามาสนับสนุนการจดบันทึกและการถ่ายภาพเพราะแผนที่และแผนผังจะช่วยลดปัญหาเรื่องความละเอียดของภาพถ่ายลงได้ด้วยการที่

นำเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมาบรรจุลงในแผนที่ และสามารถทำแผนที่แผนผังในลักษณะ 3 มิติได้ด้วย การทำแผนที่และแผนผังสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ประเภทแรกเป็นการทำแผนที่และแผนผังคร่าวๆ (Rough Sketch) มักจะเขียนด้วยดินสอในกรอบที่กำหนดไว้ว่าเป็นเขตของสถานที่เกิดเหตุไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามมาตราส่วนที่แท้จริง แต่ระยะห่างของวัตถุต่างๆ ต้องวัดและระบุลงไปอย่างชัดเจน ส่วนประเภทที่สอง เป็นการทำแผนที่สำหรับแสดงในชั้นศาลหรือแผนที่แบบละเอียด(Finished Drawing) เมื่อเจ้าหน้าที่เสร็จจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุแล้วจะต้องทำแผนผังฉบับสมบูรณ์ขึ้นมาอีกโดยยึดแผนที่แผนผังอย่างหยาบมาเป็นแม่แบบ การทำแผนที่แบบนี้จะต้องมีขนาดและสัดส่วนที่ถูกต้องตามมาตราส่วน มีความชัดเจนและสมบูรณ์ การค้นหาและกำหนดตำแหน่งวัตถุพยาน การค้นหาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ต้องทำอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำการตรวจค้นและจัดเก็บรวบรวมวัตถุพยานมาดำเนินการตรวจพิสูจน์และใช้ในการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น(Reconstruction) ได้อย่างถูกต้อง การค้นหาวัตถุพยานมี 5 วิธี คือ การค้นหาแบบวงกลมหรือแบบก้นหอย การค้นหาแบบหน้ากระดาน การค้นหาแบบหน้ากระดานประยุกต์ การค้นหาแบบวงล้อ และการค้นหาแบบโซน

การกำหนดตำแหน่งวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ จะต้องวัดระยะเพื่อกำหนดตำแหน่งของวัตถุพยานว่าอยู่บริเวณใดในสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้ทราบตำแหน่งของวัตถุพยาน โดยใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวัตถุพยานแต่ละชิ้นและใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบคดี ซึ่งวิธีการกำหนดตำแหน่งของวัตถุพยาน มีดังนี้ การกำหนดตำแหน่งแบบมุมฉาก การกำหนดตำแหน่งแบบสามเหลี่ยม การกำหนดตำแหน่งแบบใช้เส้นสมมุติและการกำหนดตำแหน่งแบบใช้เครื่อง GPS การเก็บรวบรวมวัตถุพยานและการบรรจุหีบห่อเพื่อส่งตรวจพิสูจน์ไปยังห้องปฏิบัติการ การเก็บรวบรวมวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุร่างกายของผู้ตาย ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา และการบรรจุหีบห่อจะต้องทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและกระทำโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายผ่านมีน้อยคนที่สุด ไม่ขาดช่วงการครอบครองวัตถุพยานและสามารถแสดงลูกโซ่การครอบครองวัตถุพยานเพื่อวัตถุพยานจะสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีของศาลได้ ซึ่งสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. จัดบันทึกตำแหน่งและสภาพวัตถุพยานเบื้องต้นโดยไม่ต้องหยิบจับแต่อย่างใด
2. ถ่ายภาพวัตถุพยานที่ตรวจพบตามหลักวิชาการก่อนจะเก็บ
3. บันทึกรายละเอียดของวัตถุพยานโดยจัดทำเป็นบัญชีหลักฐาน (Evidence Log)
4. ทำคำหนังสือลักษณะลงบนวัตถุพยานในตำแหน่งที่ไม่กระทบต่อการตรวจพิสูจน์
5. พิจารณาเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมและบรรจุหีบห่อวัตถุพยานที่ถูกต้องตามหลัก

วิชาการรวมถึงการแยกบรรจุหีบห่อวัตถุพยานที่เก็บมาจากต่างที่กันด้วย

6. ระบุรายละเอียดที่หีบห่อหรือวัตถุพยานโดยจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้ คดีสถานที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เก็บ ชื่อผู้ตรวจเก็บ ประเภทของหีบห่อที่บรรจุวัตถุพยาน หีบห่อที่ใช้ต้องสะอาดและเป็นของใหม่ที่ยังไม่เคยใช้มาก่อนหีบห่ออาจทำจากวัสดุหลายประเภทได้แก่

1. กระดาษ คุณสมบัติมีรูพรุนยอมให้น้ำซึมผ่านได้ จึงเหมาะสมที่จะใช้บรรจุหีบห่อวัตถุสิ่งของที่อาจมีความชื้นเหลือค้างอยู่เช่น วัตถุพยานทางชีวภาพหรือวัตถุพยานจากร่างกาย (body material) วัตถุพยานที่เปียกหรือเป็นพืชสด วัตถุพยานที่มีขนาดเล็ก (Trace Evidence) เป็นต้น ภาชนะที่ทำจากกระดาษ มีหลายแบบและหลายขนาดให้เหมาะสม

2. พลาสติก มีความทนทานแข็งแรงที่จะบรรจุที่มีน้ำหนักมากแต่ภาชนะที่ทำจากพลาสติกทำให้อิฐน้ำไม่สามารถระเหยออกมาได้ วัตถุพยานที่บรรจุต้องแห้งสนิทและมักจะใช้บรรจุวัตถุพยาน ประเภทกระดาษ ยาเม็ดและยาสูบ

3. กระป๋องโลหะ จะต้องสะอาดไม่มีสารปนเปื้อนอยู่ภายในกระป๋อง และมีฝาปิดมิดชิดเพื่อเก็บตัวอย่างที่สามารถระเหยได้ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง

4. แก้วหรือพลาสติกสำหรับบรรจุวัตถุพยานที่เป็นของเหลว เช่น เลือดแอลกอฮอล์ น้ำของเหลวที่เป็นกรดหรือด่างเมื่อบรรจุแล้วต้องปิดฝาให้แน่น เมื่อเก็บรวบรวมและบรรจุหีบห่อวัตถุพยานแล้วให้รีบส่งไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการทันที ไม่ควรเก็บไว้นานเพราะจะทำให้วัตถุพยานเสื่อมสภาพหรือถูกทำลาย หลังจากขั้นตอนดังกล่าวผู้ที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุควรทำการสำรวจสถานที่เกิดเหตุครั้งสุดท้ายและส่งมอบสถานที่เกิดเหตุคืนให้แก่ผู้รับผิดชอบต่อไป

6. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม

การที่พยานหลักฐานจะเป็นที่ยอมรับใช้ในชั้นศาลได้จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการ การหลีกเลี่ยงหรือปฏิบัติเบี่ยงเบนไปจากกฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการนี้จะเป็นจุดอ่อนให้ทนายสามารถโต้แย้งในชั้นศาลทำให้คุณค่าของพยานหลักฐานสูญเสียไป

กฎข้อที่ 1 “ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ” ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรก (เจ้าหน้าที่ดับเพลิงหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่) ไปถึงสถานที่เกิดเหตุจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญ (แพทย์ เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน) ทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 “เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย” หมายถึง บุคคลที่ทำการเก็บพยานหลักฐานนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ตัวอย่างเช่น พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

กฎข้อที่ 3 “กระทำการค้นหาพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม” ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุ จะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยพยานวัตถุทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นพยานวัตถุหรือไม่ให้ทำการเก็บไว้ก่อน พร้อมทั้งระบุรายละเอียดของพยานวัตถุตำแหน่งที่พบและบรรจุในหีบห่อรักษาไว้อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 “มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด” หมายถึงว่าพยานนั้นต้องอยู่ในการคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาลโดยไม่ขาดช่วงการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง เช่น ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอด (สมภพ เองสมบุญ, 2551)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.งานวิจัยภายในประเทศ

1.1 สฤษดี สืบพงษ์ศิริ ได้ศึกษาความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ พบว่า 1. เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีความรู้ต่อการป้องกันรักษา วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ แตกต่างกัน 2. เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานมากจะมีความรู้ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมากกว่า เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อย 3. เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนา ความรู้เกี่ยวกับงานด้านบรรเทาสาธารณภัยและกู้ภัย จะมีความรู้ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมากกว่า เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่ไม่มีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนา 4. เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่มีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนาความรู้เกี่ยวกับงานด้านนิติเวชหรือด้านการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ จะมีความรู้ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมากกว่า เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยที่ไม่มีการเข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนา 5. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุมีความสัมพันธ์เชิงบวก (สฤษดี สืบพงษ์ศิริ, 2546)

1.2 อิศารัตน์ รวยอบกลิ่น และ จรัสดาว คงเมือง ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองแตกต่างกันและมีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน (อิสารัตน์ รวยอบกลิ่น & จรัสดาว คงเมือง, 2553)

1.3 สมยศ นาวิการ กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานในงานหนึ่งก็ตามจะต้องเป็นผู้มีความสามารถและทักษะที่เป็นของบุคคลนั้น ซึ่ง ทักษะหมายถึง ระดับความ

เชี่ยวชาญในงานเฉพาะอย่าง ดังนั้นหากประชาชนที่ไม่มีความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยอยู่มาก (สมยศ นาวิการ, 2525)

1.4 กำธร พัทธ์วงศ์วานิช ได้ศึกษาเรื่อง ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครกู้ภัยมีอาชีพหลักต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน (กำธร พัทธ์วงศ์วานิช, 2551)

1.5 เนทา ทองธรรมชาติ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานภาคสนามของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรณีการเกิดอัคคีภัย พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการขาดแคลนงบประมาณและอุปกรณ์ภาคสนาม ขาดการประสานงาน เจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และมีข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเตรียมความพร้อมตลอดเวลา หน่วยงานทางราชการควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน จัดตั้งกลุ่มเผ่าระวัง ปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหน่วยเคลื่อนที่เร็ว (เนทา ทองธรรมชาติ, 2557)

1.6 สรวุฒิ บุญสร้าง ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยสมาคมสงเคราะห์การกุศล ฉะเชิงเทราในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยสมาคมสงเคราะห์การกุศลฉะเชิงเทรา ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาทางด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือปัญหาด้านบุคคลากร ปัญหาด้านการดำเนินการช่วยเหลือ และปัญหาด้านการจัดการองค์การตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยสมาคมสงเคราะห์การกุศลฉะเชิงเทรา จพแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัคร พบว่า อาสาสมัครที่มีเพศ สถานภาพ การสมรส อาชีพหลัก ประสบการณ์ฝึกอบรม และประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกู้ภัยต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไม่แตกต่างกัน แต่อาสาสมัครกู้ภัยที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (สรวุฒิ บุญสร้าง, 2557)

1.7 ปัจจัยการ สุวรรณชาติ ได้ศึกษาถึงความเข้าใจของพยาบาลห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ พบว่าพยาบาลมีความรู้ความเข้าใจในหลักปฏิบัติทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย (X) เท่ากับ 19.097 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.4458 ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value < 0.05) ในขณะที่อายุ ระดับการศึกษา และอายุการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจในหลักปฏิบัติทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ของพยาบาล ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่พบคือขาดแคลนบุคลากรในการให้ความรู้และคำปรึกษาทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 74.2 (23 คน) และอาสาสมัครที่นำส่งผู้ป่วยทำให้เกิดบาดแผลเพิ่มเติมทำให้หลักฐานสูญหายและถูกทำลายโดยคาดไม่ถึงคิดเป็นร้อยละ 58 (18 คน) และจากการศึกษานี้ยังพบว่าโรงพยาบาลควรให้ความสำคัญและสนับสนุน งานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ โดยการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มทักษะทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพ เพิ่มบุคลากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่พยาบาล ซึ่งจะมีประโยชน์ต่องานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป (ปัจจัยการ สุวรรณชาติ, 2559)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 McCart M.R., Smith D.W. และ Sawyer G.K. ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาความช่วยเหลือระหว่างผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเขาสรุปอัตราความชุกของความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการแสวงหาและทบทวนปัจจัยทำนายและอุปสรรคในการใช้บริการหลังจากการตกเป็นเหยื่อ การวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีเพียงส่วนน้อยของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายการสนับสนุนอย่างเป็นทางการ แต่หลายคนแสวงหาการสนับสนุนจากแหล่งนอกระบบ หลายตัวแปรเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ที่จะได้รับความช่วยเหลือเพิ่มขึ้นแม้ว่าลักษณะที่ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการรายงานยังไม่ชัดเจน จากการทบทวนนี้สรุปได้ว่ายังคงมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการแสวงหาความช่วยเหลือระหว่างผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ช่องว่างในวรรณคดีและทิศทางการวิจัยในอนาคต (McCart, M.R., & Sawyer, 2010)

2.2 Henderson E., Harada N. และ Amar A. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านการปฏิบัติและประสบการณ์ของพยาบาลและแพทย์ ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางด้านการศึกษาความรู้และความมั่นใจกับผู้ป่วยนิติเวชศาสตร์ระหว่างพยาบาลและแพทย์ อย่างไรก็ตามเพียงแต่ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างรายงานความรู้สึกมั่นใจในการจัดการผู้ป่วยทาง

นิติเวชที่ระบุถึงความจำเป็นในการศึกษาด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น ผลการปฏิบัติงานบ่งบอกว่าจำเป็นต้องมีการศึกษาทางนิติวิทยาศาสตร์และเป็นที่ต้องการของพยาบาลและแพทย์ในการตั้งคลินิก และต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อยกระดับการดูแลที่ได้มาตรฐาน (Henderson, E. N. Harada, & Amar., 2012)

2.3 รายงานเรื่อง Managing Emergency services and safety Volunteers แนวทางการกระจายอำนาจของ CFA และ SES ในการจัดการฝึกอบรมและการใช้อาสาสมัครหมายถึงหน่วยงานต่างๆไม่สามารถมั่นใจได้ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะตอบสนองความต้องการของพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ CFA อยู่ในระหว่างดำเนินการโครงการที่มุ่งตอบสนองความกังวลเหล่านี้ อย่างไรก็ตามความพยายามของ SES ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงพอ ทั้ง CFA และ SES ไม่มีความเข้าใจเรื่องความต้องการของจำนวนอาสาสมัครทั้งหมดที่จำเป็นในการปฏิบัติตามข้อกำหนด ในการดำเนินงานของพวกเขา CFA ไม่ทราบจำนวนอาสาสมัครที่ต้องการและข้อมูลของ SES เกี่ยวกับจำนวนอาสาสมัครที่มีอยู่นั้นไม่น่าเชื่อถือ การประเมินความสามารถของพนักงานในปัจจุบันทั้งสองหน่วยประเมินความสามารถในการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินของพวกเขาซึ่งหมายความว่าหน่วยงานไม่สามารถมั่นใจได้ว่าจะสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

อาสาสมัครมีความสำคัญต่อการให้บริการชุมชนทั่ววิกตอเรีย แต่เวลาและทรัพยากรของพวกเขาไม่เพียงพอ แต่ยังช่วยให้บริการเหล่านี้สามารถส่งมอบค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่ได้รับจากพนักงานที่ได้รับค่าแรง การประมาณการล่าสุดของรัฐวิกตอเรียเกี่ยวกับมูลค่าของอาสาสมัครในรัฐวิกตอเรียถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2549 และมีมูลค่าประมาณ 16.4 พันล้านเหรียญต่อปี

อาสาสมัครให้เวลาด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันเช่นความรับผิดชอบต่อชุมชนหรือความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง อาสาสมัครยังให้อาสาสมัครมีโอกาสในการเชื่อมต่อกับชุมชนของพวกเขาสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในชุมชนในชนบทเป็นเรื่องปกติสำหรับหลายชั่วอายุคนของครอบครัวที่จะเป็นอาสาให้กับองค์กรโดยมีอาสาสมัครหลายหน่วยงาน

วิกตอเรียมีหน่วยงานบริการฉุกเฉินหลายประเภท เหล่านี้ประกอบด้วยตำรวจรัฐวิกตอเรียกองดับเพลิงนครหลวงและพยาบาล Victoria ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยแรงงานที่ต้องจ่ายเงิน ในทางตรงกันข้าม CFA และ Victoria State Emergency Service (SES) ซึ่งทั้งสองแห่งให้บริการในกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

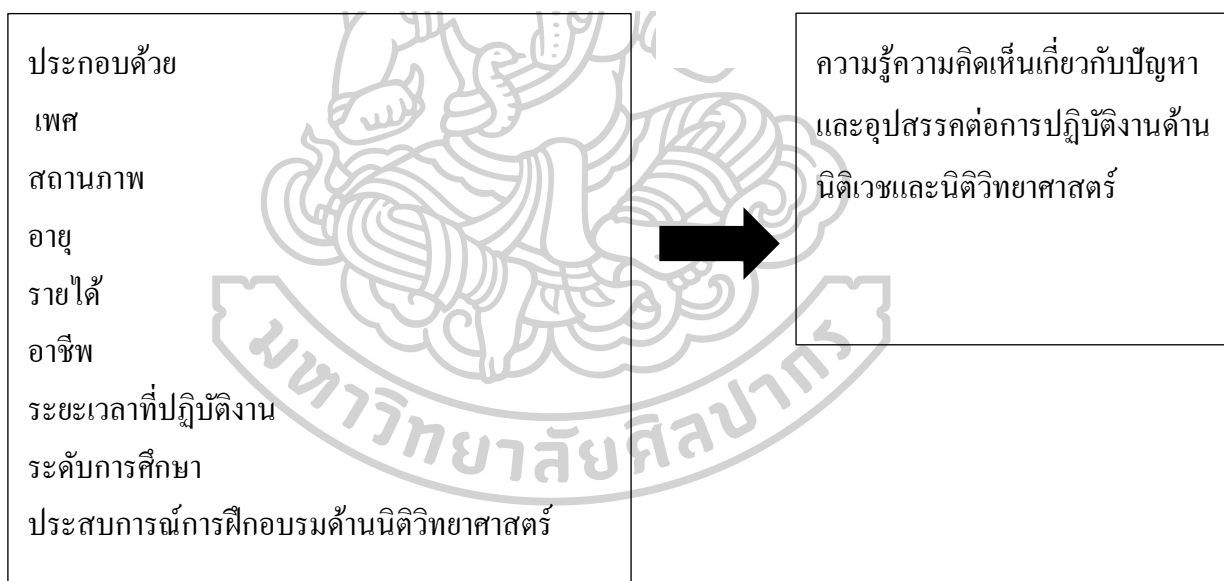
วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบคือการประเมินว่า CFA และ SES สามารถจัดการอาสาสมัครบริการฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ การตรวจสอบว่าแผนยุทธศาสตร์และการดำเนินงานภายในหน่วยงานเหล่านี้เพียงพอที่จะระบุและระบุถึงความจุและความต้องการของพนักงานอาสาสมัครรวมทั้งการสรรหาการเก็บรักษาและการสนับสนุน

หน่วยดับเพลิงแห่งประเทศไทย (CFA) และหน่วยบริการฉุกเฉินรัฐวิศตอเรีย (SES) ซึ่งให้บริการการตอบสนองฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติทางธรรมชาติต้องพึ่งพาอาสาสมัครเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างมาก อาสาสมัครปฏิบัติหน้าที่ในการปฏิบัติงานและไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การดับเพลิง การช่วยชีวิตทั่วไป การช่วยเหลือทางถนน การจัดการเหตุการณ์ การศึกษาชุมชน การจัดการเลี้ยง การสรรหา บุคลากร และการระดมทุน อาสาสมัครยังให้กำลังแรงงานเพิ่มขึ้นในช่วงเหตุการณ์สำคัญที่ยืดเยื้อเช่น Black Saturday (Report, 2014)

กรอบแนวความคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความเข้าใจของอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหรือแบบบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาความเข้าใจของศึกษาความเข้าใจของอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ วัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติงานต่อผู้ประสบเหตุทั้งในรูปแบบอุบัติเหตุและที่เป็นกรณีคดีความต่างๆ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครที่นำไปสู่การค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาหน่วยงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องความเข้าใจของอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา คือ อาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 60 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เป็นผู้ปฏิบัติงานอาสาสมัครกัญญ์สว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยมีอายุการปฏิบัติงานอย่างน้อยเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไป
3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ประสบเหตุคดีหรือเคยมีประสบการณ์ ในการออกรถในการให้การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุในที่เกิดเหตุ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณโดยใช้สูตรทาโรยาม่าเน่ (Yamane,1973) โดยให้มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad \text{คน}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร 60 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง 0.10

แทนค่า $n = \frac{60}{1 + 60(0.05)^2}$ คน
 ≈ 52 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ทำวิจัย จำนวน 8 ข้อ
2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยในจังหวัดชลบุรีที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ข้อ

3.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบแนวความคิดและขอบเขตของเนื้อหาที่จะนำไปใช้เป็นคำถามในแบบสอบถามรวมถึงตัวแปรที่จะใช้ในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ และตรวจสอบรายละเอียดของคำถาม

ว่ามีความครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำมาแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

4. การตรวจสอบเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรง

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบโดยละเอียดเพื่อความถูกต้อง
1.2 เสนอแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของคำถาม ตลอดจนความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้อีกครั้ง ซึ่งมีรายนามของผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

1.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรเชษฐ์ ขอบใจ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2.2 อาจารย์ ดร.มูฮำหมัด นิยมเดชา อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

1.2.3 คุณมานิชย์ อุ้นตระกูลทอง ประธานหน่วยกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา

1.3 เมื่อทำการตรวจสอบแบบสอบถามแล้ว จากนั้นนำมาแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการขอความร่วมมือไปยังมูลนิธิอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในการแจกแบบสอบถาม โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน เดือน พฤษภาคม 2561

2. เก็บข้อมูลตามคุณสมบัติของประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยและมีเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการทำวิจัยให้แก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกราย

3. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม จำนวน 52 ฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

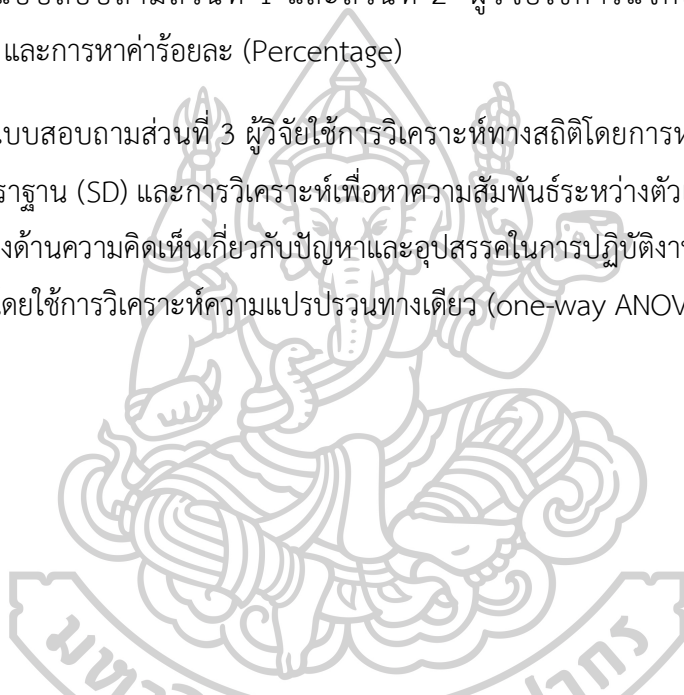
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปแบบของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้ บันทึกลงรหัสตามที่กำหนดไว้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติที่ใช้ดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ผู้วิจัยใช้การแจกแจงโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 แบบสอบถามส่วนที่ 3 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคลกับระดับความเข้าใจทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง ความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเก็บข้อมูลในรูปแบบของแบบสอบถาม จำนวน 60 คน โดยได้รับความร่วมมือและกรอกแบบสอบถามได้สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้เป็นจำนวน 52 คน ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. คุณลักษณะส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยในจังหวัดชลบุรีที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 4. ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 52 คน จากตารางที่ 1 พบว่า

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 71.2 และเพศหญิงจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 50) รองลงมา มีช่วงอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 21.2) ถัดมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 11.5) ช่วงอายุน้อยกว่า 21 ปี (ร้อยละ 9.6) และช่วงอายุ 51-60 ปี ที่ร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 48.1) รองลงมา สถานภาพโสด (ร้อยละ 44.2) และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ (ร้อยละ 7.7)

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีที่ร้อยละ 71.2 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ร้อยละ 19.2 ระดับการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกมีจำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 1.9 นอกจากนี้ในคำถามข้อนี้ มีผู้ที่ไม่ตอบคำถาม (Missing value) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

อาชีพหลัก/งานประจำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพ/งานประจำ ตามลำดับต่อไปนี้

อันดับ 1 รับจ้าง ร้อยละ 36.5 อันดับ 2 กิจการส่วนตัว ร้อยละ 25 อันดับ 3 ค้าขาย ร้อยละ 15.4
 อันดับ 4 ทำไร่ ร้อยละ 11.5

อายุการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่อายุงานอยู่ที่ 1-3 ปี ร้อยละ 50 รองลงมาคือ 4-6 ปี ร้อยละ 19.2 ต่ำกว่า 1 ปี พบร้อยละ 13.5 และ 7-9 ปี ร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ประสบการณ์ฝึกอบรมในงานนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ร้อยละ 57.7 เคยฝึกอบรม และ ร้อยละ 42.3 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุ เพศ สถานะ การศึกษาและอายุการปฏิบัติงาน

ข้อมูล		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	37	71.2
	หญิง	15	28.8
	Total	52	100
สถานภาพ	โสด	23	44.2
	สมรส	25	48.1
	หย่าร้าง	4	7.7
	Total	52	100
อายุ	น้อยกว่า 21 ปี	5	9.6
	21-30 ปี	11	21.2
	31-40 ปี	26	50
	41-50 ปี	6	11.5
	51-60 ปี	3	5.8
	มากกว่า 60 ปี	1	1.9
	Total	52	100
รายได้	5001-10000 บาท	17	32.7
	10001-15000 บาท	22	42.3
	มากกว่า 15000 บาท	13	25
	Total	52	100

อาชีพ	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	5.8
	ทำไร่	6	11.5
	รับจ้าง	19	36.5
	ค้าขาย	8	15.4
	กิจการส่วนตัว	13	25
	รับราชการ	3	5.8
	Total	52	100
อายุงาน	ต่ำกว่า 1 ปี	7	13.5
	1-3 ปี	26	50
	4-6 ปี	10	19.2
	7-9 ปี	6	11.5
	10 ปีขึ้นไป	3	5.8
	Total	52	100
การศึกษา	ต่ำกว่า ป.ตรี	37	71.2
	ป.ตรี	10	19.2
	ป.โท	1	1.9
	ป.เอก	1	1.9
	อื่นๆ	3	5.8
	Total	52	100
ประสบการณ์ฝึกอบรม	ไม่เคย	22	42.3
	เคย	30	57.7
	Total	52	100

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวช
และนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของ
อาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ข้อความคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. เมื่อเจ้าหน้าที่ชุดแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อนเสมอ	44 84.6%	8 15.4%
2. คุณเป็นผู้สัมผัสและให้การดูแลผู้ป่วยคดีอยู่บ่อยครั้ง	42 80.8%	10 19.2%
3. จุดมุ่งหมายของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นการรักษาให้สภาพที่เกิดเหตุอยู่ในสภาวะเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ป้องกันไม่ให้หลักฐานสูญหาย	39 75.0%	13 30.0%
4. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเป็นหัวใจของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ	42 80.8%	10 19.2%
5. สถานที่เกิดเหตุเปรียบเสมือนเป็นคลังสมบัติแห่งหลักฐาน	40 80.8%	12 19.2%
6. ถ้าพบคนเจ็บในที่เกิดเหตุ ให้รีบเคลื่อนย้ายนำส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก	52 100%	0 0%
7. เพื่อไม่ให้สถานที่เกิดเหตุถูกเปลี่ยนแปลง จะต้องกั้นสถานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ	47 90.4%	5 9.6%
8. การใช้เชือกกั้นสถานที่เกิดเหตุเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอสำหรับการรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้ว	43 82.7%	9 17.3%
9. การถ่ายรูปในสถานที่เกิดเหตุมีประโยชน์ในด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพราะสามารถบันทึกสภาพก่อนที่จะถูกเปลี่ยนแปลงไป	47 90.4%	5 9.6%
10. ก่อนคุณลงพื้นที่เกิดเหตุคุณมักตรวจสอบสถานการณ์ สถานที่เกิดเหตุ เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าสู่พื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ	50 96.2%	2 3.8%
11. อาสาสมัครมีหน้าที่ในการเก็บหลักฐานทางชีววิทยา เช่น การตรวจหาและ เก็บตัวอย่าง เลือด ปัสสาวะ อุจจาระ เส้นผม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจและบันทึกบาดแผลเมื่อตรวจพบ	48 92.3%	4 7.7%

12. ในการบันทึกการปฏิบัติงานของท่านมี แบบฟอร์มการจดบันทึกการบาดเจ็บอย่างชัดเจนและครบถ้วน	42 80.8%	10 19.2%
13. คุณมีบทบาทในการดูแลผู้ประสบเหตุ โดยประยุกต์ความรู้ในการดูแลเบื้องต้น	47 90.4%	5 9.6%
14. งานทางนิติวิทยาศาสตร์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของคุณ	36 69.2%	16 30.8%
15. คุณเข้าใจว่านิติวิทยาศาสตร์คือการประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สาขาต่างๆและหลักกฎหมายมาช่วยในการพิสูจน์หลักฐานและค้นหา ความจริงในคดีเพื่อช่วยในการสืบสวนสอบสวนตามกระบวนการยุติธรรม	32 61.5%	20 38.5%
16. คุณเข้าใจว่า พยานวัตถุ คือ วัตถุใด ๆ ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยง ผู้ต้องสงสัยอาชญากร เขี้ยว สถานที่เกิดเหตุ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทางกายภาพและทางชีวภาพ	38 73.1%	14 26.9%
17. การเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐานไม่ใช่อาสาสมัคร เว้นแต่จะพบหลักฐานที่ติดมากับตัวผู้ปวยคดี หรือพบในบาดแผลเมื่อทำการตรวจร่างกาย	42 80.8%	10 19.2%
18. คุณเคยพบเห็นหลักฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีความ เช่น เสื้อผ้า ผู้เสียหาย เศษกระจก เศษโลหะ หรือสิ่งต้องสงสัยที่ฝังอยู่ในบาดแผลที่ทำการตรวจ	49 94.2%	3 5.8%
19. คุณมีการสวมถุงมือ หน้ากาก ทุกครั้งเพื่อป้องกันการเกิดรอยนิ้วมือและการปนเปื้อนก่อนการเก็บวัตถุพยานที่ตรวจพบ	52 100%	0 0%
20. คุณมีการนำวัตถุพยานที่ตรวจพบบรรจุใส่หีบห่อให้เรียบร้อย และระบุรายละเอียดของวัตถุพยานที่ตรวจพบประกอบด้วย ชื่อ/รหัส ผู้ประสบเหตุสิ่งที่ตรวจพบ สถานที่ อวัยวะที่พบวัตถุพยาน วัน เวลา ผู้เก็บวัตถุพยาน	40 76.9%	12 23.1%

สรุป	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้น้อย (≤ 16 คะแนน)	21	40.38
ความรู้มาก (≥ 17 คะแนน)	31	59.62

$$X = 16.77$$

$$S.D. = 1.50$$

$$MIN = 13$$

$$MAX = 19$$

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	ไม่เห็นด้วย	\bar{X}	S.D.
1. อาสาสมัครผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการแยกแยะวัตถุพยาน การเก็บรวบรวมและรักษาสภาพวัตถุ พยานเมื่อพบเห็นอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน	10 19.2%	19 36.5%	17 32.7%	6 11.5%	2.63	0.93
2. ตำรวจให้ความสำคัญกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุมากขึ้นกว่าเดิม	20 38.5%	25 48.1%	4 7.7%	3 5.8%	3.19	0.81
3. พยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุมักถูกทำลายหรือเสียหายก่อนที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะไปถึงที่เกิดเหตุ	40 76.9%	7 13.5%	3 5.8%	2 3.8%	3.63	0.76
4. อาสาสมัครต่างๆ ที่นำส่งผู้ป่วยอาจทำให้เกิดบาดแผลและการบาดเจ็บเพิ่มเติม จนทำให้หลักฐานอาจสูญหายและถูกทำลายได้โดยคาดไม่ถึง	8 15.4%	7 13.5%	24 46.2%	13 25.0%	2.19	0.99
5. สถานที่เกิดเหตุจะเป็นแหล่งของไทยมุง นักข่าวตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่างๆ ทำให้ยากต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	36 69.2%	11 21.2%	3 5.8%	2 3.8%	3.55	0.77

6. สิ่งที่สำคัญลำดับแรกของเจ้าหน้าที่ชุดแรกที่เข้าไปถึงสถานที่เกิดเหตุคือการป้องกันรักษาที่เกิดเหตุและช่วยคนเจ็บ	46 88.5%	5 9.6%	1 1.9%	0 0%	3.86	0.39
7. หากมีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายวัตถุพยานบางอย่างในที่เกิดเหตุ ให้เคลื่อนที่ได้เลยโดยไม่ต้องทำเครื่องหมายไว้ก่อน	10 19.2%	10 19.2%	18 34.6%	14 26.9%	2.30	1.07
8. การรักษาสถานที่เกิดเหตุภายในห้องอาจใช้เชือกกันหรือปิดล้อมประตูใช้คนยืนเฝ้าก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม	27 51.9%	18 34.6%	5 9.6%	2 3.8%	3.34	0.81
9. เพื่อประโยชน์ต่อรูปคดีในขณะนำส่งโรงพยาบาล ควรให้ตำรวจหรือญาติไปกับคนเจ็บ	36 69.2%	10 19.2%	5 9.6%	1 1.9%	3.55	0.75
10. การถ่ายภาพวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุควรถ่ายภาพทั้งในระยะใกล้และระยะไกล	34 65.4%	12 23.1%	4 7.7%	2 3.8%	3.50	0.80
11. การเก็บวัตถุพยานควรหลีกเลี่ยงการจับต้องวัตถุพยานโดยตรงและควรใส่ถุงมือขณะเก็บ	42 80.8%	7 13.5%	2 3.8%	1 1.9%	3.73	0.62
12. เจ้าหน้าที่ชุดแรกที่เข้าไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องรีบบันทึกสภาพของวัตถุพยานที่ไม่คงทน เช่น รอยเท้า รอยยางรถ โดยการถ่ายภาพ หรือจดบันทึกก่อนที่จะเกิดการสูญหายไป	41 78.8%	10 19.2%	1 1.9%	0 0%	3.76	0.46
13. วิธีการเก็บวัตถุพยานจากในสถานที่เกิดเหตุ แต่ละชนิด เช่น คราบเลือด คราบอสุจิ คราบเขม่าปืน มีวิธีการเก็บไม่แตกต่างกัน	37 71.2%	14 26.9%	1 1.9%	0 0%	3.69	0.50

14. คดีอุบัติเหตุจราจรนั้น รอยไถล รอยเบรค รอยหยดของน้ำมันเครื่อง ล้วนเป็นวัตถุพยานสำคัญที่ต้องป้องกันรักษาไว้ด้วยเสมอ	40 76.9%	10 19.2%	1 1.9%	1 1.9%	3.71	0.60
15. คดีที่มีการใช้อาวุธปืน จะต้องตรวจหาคราบเขม่าปืนที่มีก่อนการพิมพ์มือเสมอ	39 75.0%	11 21.2%	1 1.9%	1 1.9%	3.69	0.61

สรุป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความคิดเห็นต่ำ (42-48 คะแนน)	14	26.92
ระดับความคิดเห็นปานกลาง (49-55 คะแนน)	36	69.23
ระดับความคิดเห็นสูง (56-60 คะแนน)	2	3.85
X = 50.38 S.D. = 3.59 MIN = 42		MAX = 60

ส่วนที่ 4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

จากแบบสอบถามพบว่าต้องการให้มีการจัดอบรมทางวิชาการและการปฏิบัติทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะที่มีผลต่อการพิจารณาคดี เพื่อเพิ่มศักยภาพและลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ พัฒนาและส่งเสริมงานวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหรือแบบบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาความเข้าใจของอาสาสมัครกัญญาสว่างประทีป ศรีราชา จังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับหลักฐานวัตถุพยานและแนวทางการปฏิบัติงานต่อผู้ประสบเหตุทั้งในรูปแบบอุบัติเหตุและที่เป็นกรณีคดีความต่างๆ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก ประสบการณ์การฝึกอบรมและประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกัญญา สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครกัญญาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก ประสบการณ์การฝึกอบรมและประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครกัญญาต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาสาสมัครกัญญาสว่างประทีป ศรีราชา จำนวนประชากรทั้งสิ้น 60 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามานะได้จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 4 และตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับเพศ

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ชาย	37	16.73	1.63		
หญิง	15	16.87	1.19		
รวม	52	16.80	1.41	1.21	0.28

*p < 0.05

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับเพศ

เพศ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ชาย	37	50.24	3.78		
หญิง	15	50.73	3.15		
รวม	52	50.49	3.47	0.73	0.40

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างสถานภาพโสดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 17.04) รองลงมาคือสถานภาพสมรส (ค่าเฉลี่ย 16.60) และสถานภาพหย่าร้าง (ค่าเฉลี่ย 16.25) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุ(ตารางที่ 6)

กลุ่มตัวอย่างสถานภาพหย่าร้าง (ค่าเฉลี่ย 52.25) รองลงมาคือสถานภาพสมรส (ค่าเฉลี่ย 51.24) และสถานภาพโสด (ค่าเฉลี่ย 49.13) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับสถานภาพ

สถานภาพ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
โสด	23	17.04	1.22		
สมรส	25	16.60	1.58		
หย่าร้าง	4	16.25	2.50		
Total	52	16.77	1.50	0.77	0.47

*p < 0.05

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับสถานภาพ

สถานภาพ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
โสด	23	49.13	3.29		
สมรส	25	51.24	3.14		
หย่าร้าง	4	52.25	6.13		
Total	52	50.38	3.59	2.85	0.67

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 18.00) รองลงมาคือช่วงอายุน้อยกว่า 21 ปี (ค่าเฉลี่ย 17.80) ลำดับถัดมาอยู่ในช่วง 41-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.83) ต่อมาช่วงอายุ 31-40 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.81) ช่วงอายุ 21-30 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.27) และช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือช่วง 51-60 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.00) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 8)

กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 52.00) รองลงมาคือช่วงอายุ 31-40 ปี (ค่าเฉลี่ย 51.42) ลำดับถัดมาอยู่ในช่วง 51-60 ปี (ค่าเฉลี่ย 50.00) ต่อมา ช่วงอายุ 41.50 ปี (ค่าเฉลี่ย 49.50) ช่วงอายุ 21-30 ปี (ค่าเฉลี่ย 49.18) และช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือช่วงน้อยกว่า 21 ปี

(ค่าเฉลี่ย 48.60) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุ

อายุ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
น้อยกว่า 21 ปี	5.00	17.80	1.10		
21-30 ปี	11.00	16.27	1.49		
31-40 ปี	26.00	16.81	1.63		
41-50 ปี	6.00	16.83	1.47		
51-60 ปี	3.00	16.00	0.00		
มากกว่า 60 ปี	1.00	18.00	0.00		
Total	52.00	16.77	1.50	1.01	0.42

*p < 0.05

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุ

อายุ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
น้อยกว่า 21 ปี	5	48.60	3.36		
21-30 ปี	11	49.18	4.31		
31-40 ปี	26	51.42	3.23		
41-50 ปี	6	49.50	4.09		
51-60 ปี	3	50.00	2.65		
มากกว่า 60 ปี	1	52.00	.		
Total	52	50.38	3.59	1.06	0.40

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ช่วง 10001-15000 บาท มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 16.86) รองลงมาคือ รายได้ช่วง 5001-10000 บาท (ค่าเฉลี่ย 16.82) และรายได้มากกว่า 15000 บาท (ค่าเฉลี่ย 16.54) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 10)

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ช่วง 5000-10000 บาท มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 50.53) รองลงมาคือ รายได้ช่วง 10001-15000 บาท (ค่าเฉลี่ย 50.41) และรายได้มากกว่า 15000 บาท (ค่าเฉลี่ย 50.15) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับรายได้

รายได้	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
5001-10000 บาท	17	16.82	1.74		
10001-15000 บาท	22	16.86	1.61		
มากกว่า 15000 บาท	13	16.54	0.97		
Total	52	16.77	1.50	0.20	0.82

*p < 0.05

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับรายได้

รายได้	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
5001-10000 บาท	17	50.53	3.04		
10001-15000 บาท	22	50.41	4.41		
มากกว่า 15000 บาท	13	50.15	2.85		
Total	52	50.38	3.59	0.04	0.96

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพค้าขาย มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 17.25) รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง (ค่าเฉลี่ย 16.89) ถัดมาอาชีพทำไร่ (ค่าเฉลี่ย 16.83) ถัดมาเป็นอาชีพรับราชการ (ค่าเฉลี่ย 16.67) ต่อมาเป็นอาชีพกิจการส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 16.54) และไม่ได้ประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 15.67) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 12)

กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับราชการและทำไร่ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 52.00) รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง (ค่าเฉลี่ย 50.89) ถัดมาอาชีพค้าขาย (ค่าเฉลี่ย 50.50) ถัดมาไม่ได้ประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 50.33) และกิจการส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 48.46) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอาชีพ

อาชีพ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	15.67	2.31		
ทำไร่	6	16.83	2.23		
รับจ้าง	19	16.89	1.20		
ค้าขาย	8	17.25	1.39		
กิจการส่วนตัว	13	16.54	1.61		
รับราชการ	3	16.67	1.15		
Total	52	16.77	1.50	0.55	0.74

*p < 0.05

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอาชีพ

อาชีพ	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	50.33	4.16		
ทำไร่	6	52.00	5.06		
รับจ้าง	19	50.89	3.77		
ค้าขาย	8	50.50	2.51		
กิจการส่วนตัว	13	48.46	3.10		
รับราชการ	3	52.00	1.00		
Total	52	50.38	3.59	1.22	0.32

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างมีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 18.33) รองลงมาคืออายุงาน 7-9 ปี (ค่าเฉลี่ย 17.17) ถัดมาอายุงาน 1-3 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.69) ถัดมาเป็นอายุงาน 4-6 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.50) และอายุงานต่ำกว่า 1 ปี (ค่าเฉลี่ย 16.43) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 14)

กลุ่มตัวอย่างมีอายุการทำงานต่ำกว่า 1 ปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 53.14) รองลงมาคืออายุงาน 10ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 51.33) ถัดมาอายุงาน 4-6 ปี (ค่าเฉลี่ย 50.40) ถัดมาเป็นอายุงาน 1-3 ปี (ค่าเฉลี่ย 49.85) และอายุงาน 7-9 ปี (ค่าเฉลี่ย 49.00) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุงาน

อายุงาน	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ต่ำกว่า 1 ปี	7.00	16.43	2.57		
1-3 ปี	26.00	16.69	1.44		
4-6 ปี	10.00	16.50	0.85		
7-9 ปี	6.00	17.17	1.17		
10 ปีขึ้นไป	3.00	18.33	0.58		
Total	52.00	16.77	1.50	1.11	0.36

*p < 0.05

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับอายุงาน

อายุงาน	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ต่ำกว่า 1 ปี	7	53.14	3.53		
1-3 ปี	26	49.85	3.91		
4-6 ปี	10	50.40	3.13		
7-9 ปี	6	49.00	2.68		
10 ปีขึ้นไป	3	51.33	0.58		
Total	52	50.38	3.59	1.52	0.21

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ระบุระดับการศึกษา มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 18.33) รองลงมาคือป.ตรี (ค่าเฉลี่ย 17.10) ถัดมา ป.โท (ค่าเฉลี่ย 17.00) ถัดมาเป็นต่ำกว่าปริญญาตรี(ค่าเฉลี่ย 16.57) และป.เอก (ค่าเฉลี่ย 16.00) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 16)

กลุ่มตัวอย่างระดับ ป.เอก มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 54.00) รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 50.49) ถัดมา ป.ตรี (ค่าเฉลี่ย 50.30) ถัดมาเป็นไม่ระบุระดับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 49.67)

และป.โท (ค่าเฉลี่ย 46.00) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับระดับการศึกษา

การศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ต่ำกว่า ป.ตรี	37	16.57	1.57		
ป.ตรี	10	17.10	1.29		
ป.โท	1	17.00	0.00		
ป.เอก	1	16.00	0.00		
อื่นๆ	3	18.33	0.58		
Total	52	16.77	1.50	1.19	0.33

*p < 0.05

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับระดับการศึกษา

การศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ต่ำกว่า ป.ตรี	37	50.49	3.32		
ป.ตรี	10	50.30	4.62		
ป.โท	1	46.00			
ป.เอก	1	54.00			
อื่นๆ	3	49.67	4.04		
Total	52	50.38	3.59	0.65	0.63

*p < 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมที่ (ค่าเฉลี่ย 16.87 และค่าเฉลี่ย 16.84 ตามลำดับ) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 18)

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์ฝึกอบรมที่ (ค่าเฉลี่ย 50.57 และค่าเฉลี่ย 50.14 ตามลำดับ) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ฝึกอบรม

ประสบการณ์	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ไม่เคย	22	16.64	1.73		
เคย	30	16.87	1.33		
Total	52	16.77	1.50	0.29	0.59

*p < 0.05

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ฝึกอบรม

ประสบการณ์	N	Mean	Std. Deviation	F	Sig
ไม่เคย	22	50.14	3.75		
เคย	30	50.57	3.52		
Total	52	50.38	3.59	0.18	0.67

*p < 0.05

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

จากผลการศึกษาความรู้และเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีปศรีราชา จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. จากข้อมูลในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สถานภาพสมรส ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี มีรายได้ระหว่าง 10001-15000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิตั้ง 1-3 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์

พบว่าอาสาสมัครกู้ภัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติงานต่อผู้ประสบเหตุในทางนิติเวชและด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ย (X) เท่ากับ 3.087 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.48271 ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการฝึกอบรมพิเศษ (P-Value < 0.05) สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานประการหนึ่งตามแนวคิดของสมยศ นาวิกาน (2526) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานใดงานหนึ่งก็ตามจะต้องเป็นผู้มีความสามารถและทักษะที่เป็นลักษณะของบุคคลนั้น ทักษะหมายถึงระดับความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะอย่าง ดังนั้นหากประชาชนที่ไม่มีความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครกู้ภัยอยู่มาก ในขณะที่อายุ อายุการปฏิบัติงานและระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจกับหลักการปฏิบัติทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ โดยหน้าที่หลักของอาสาสมัครกู้ภัยสอดคล้องกับงานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ คือ การช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้นและไม่ให้บาดเจ็บเพิ่มขณะนำส่งโรงพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาสาสมัครกู้ภัยที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาสาสมัครต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะเรียนรู้งานได้ดีกว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ รวยอบกลิ่น (2552) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัคร

ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองแตกต่างกัน สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยส่วนบุคคลและกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีสถานภาพโสดและงานอาสาสมัครเป็นงานที่อิสระไม่ได้มีการบังคับเวลาในการปฏิบัติงานเมื่อพร้อมก็สามารถมาปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกำธร พัทธ์ฆวังศ์วานิช (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร อาสาสมัครส่วนใหญ่มีอาชีพหลักของตนเองไม่แตกต่างกันแต่เมื่อมาปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่เหมือนกันและเวลาในการปฏิบัติงานคือช่วงหลังเลิกงานหรือในวันหยุดสอดคล้องกับ งานวิจัยของกำธร พัทธ์ฆวังศ์วานิช (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครกู้ภัย มูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครกู้ภัยที่มีอาชีพหลักต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครกู้ภัยสว่างประทีป ศรีราชา
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

รายการอ้างอิง

- Henderson, E. N. Harada, & Amar., A. (2012). Caring for the forensic population: recognizing the educational needs of emergency department nurses and physicians. *J Forensic Nurs*, 8(4), 170-177.
- Hobson, C. B. (1991). *Fire Investigation : a new concept*. Illinois: Charles C. Thomas.
- Lee, H. C. (1994). *Crime Scene Investigation*. Taiwan: Central Police University.
- McCart, M.R., D. W. S., & Sawyer, G. K. (2010). Help seeking among victims of crime: a review of the empirical literature. *J Trauma Stress*, 23(2), 198-206.
- McGillivray, B. (2005). The role of Victorian emergency nurses in the collection and preservation of forensic evidence: a review of the literature. *Accid Emerg Nurse*, 13(2), 95-100.
- Report, V. A.-G. s. (2014). Managing Emergency Services Volunteers. Retrieved from <https://www.audit.vic.gov.au/sites/default/files/20140205-Emergency-Volunteers.pdf>.
- Schiro, G. Protecting the Crime Scene. Retrieved from <http://www.crime-scene-investigator.net/evidenc1.html>.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). อาสาสมัคร. Retrieved from https://www.m-society.go.th/more_news.php?cid=193
- กำธร พัทธ์ขว้งศ์วานิช. (2551). ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครผู้ภัยมูลนิธิร่วมกตัญญูในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 4(1), 61-71.
- เกตุสินี สราญฤทธิ์ชัย. (2546). การรับรู้ของชุมชนต่อการบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ. โรงพยาบาลขอนแก่น.
- จิรศักดิ์ เจียมเจตจรูญ. (2550). สถานที่เกิดเหตุและวัดอุทยานทางชีววิทยา. Retrieved from เอกสารทางวิชาการสำหรับใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เสนอที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ:
- ฉัตรวรรษ องค์กร. (2550). อาสาสมัครสาธารณสุข ศักยภาพ และบทบาทในบริบทสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป. กรุงเทพฯ.
- ธิดารัตน์ รวยอบกลิ่น, & จรัสดาว คงเมือง. (2553). การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร ศูนย์

- อาสามัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. Retrieved from http://www.social.nu.ac.th/th/paper/IS/2553/2553_29.pdf.
- เนทา ทองธรรมชาติ. (2557). คู่มือในการปฏิบัติงานภาคสนามของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรณีการเกิดอัคคีภัย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 8(17), 45-54.
- ปัจฉิมกาล สุวรรณชาติ. (2559). ความเข้าใจของพยาบาลห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์. *Veridian E-journal Science and Technology Silpakorn University*, 3(1).
- ศุภรัตน์ รัตนมุกข์. (2554). บทบาทอาสามัครทางเลือกของการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม. วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ, 5, 33-37.
- สมภพ เองสมบุญ. (2551). การตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ นครปฐม.
- สมยศ นาวิการ. (2525). การพัฒนาองค์กรและการจูงใจ. บรรณกิจเทรตติ้ง.
- สรารุณี บุญสร้าง. (2557). ปัญหาและอุปสรรคของอาสามัครกู้ภัยสมาคมสงเคราะห์การกุศล ฉะเชิงเทรา ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สฤชดี สืบพงษ์ศิริ. (2546). ความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ต่อการป้องกันรักษาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สฤชดี สืบพงษ์ศิริ. (2551). วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์. Retrieved from <http://www.ajarnpat.com/data/forensic-evidence.pdf>.
- สันต์ สุขวังน. (2551). นิติวิทยาศาสตร์ 1. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ นครปฐม.
- สุรัสวดี หุ่นพยนต์, & ภูมิธรรม เวชยชัย. (2527). ปัญหาการดำเนินงานของหน่วยอาสามัครในประเทศไทย. สำนักบัณฑิตอาสามัคร.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2556). นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์ (Vol. 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา.

ภาคผนวก

หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent)

ชื่อโครงการวิจัย : ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยในจังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

ภาษาอังกฤษ: (Knowledge and Understanding of forensic and medical evidence by rescue volunteers in Chonburi province)

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวพิชญากร ภัทรจิรธนกุล

สถานที่ทำงานของผู้วิจัย : วีแควร์คลินิกเทคนิคการแพทย์ เลขที่ 561/61 หมู่11 ต.หนองขาม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี วันที่ลงนาม.....

- ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยรวมทั้งประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว
- ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ
- ข้าพเจ้าเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากการบังคับหรือชักจูง
- ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยเฉพาะในรูปของสรุปผลการวิจัยโดยไม่มีการระบุชื่อนามสกุลของข้าพเจ้า การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะกระทำด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น
- ข้าพเจ้าจะได้รับเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เก็บไว้ 1 ชุด
- ข้าพเจ้าได้รับทราบข้อความข้างต้น มีความเข้าใจและลงนามในใบยินยอมด้วยความเต็มใจ

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(.....)

ลงชื่อผู้ดำเนินโครงการวิจัย
(นางสาวพิชญากร ภัทรจิรธนกุล)

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยในจังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับพยานหลักฐานทาง
นิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์
(Knowledge and Understanding of forensic and medical evidence by rescue
volunteers in
Chonburi province)

ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ทำวิจัย จำนวน 8 ข้อ
2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร
กู้ภัยในจังหวัดชลบุรีที่มีต่องานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 20 ข้อ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวช
และนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้าน
นิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ข้อ

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครกู้ภัยในจังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับพยานหลักฐานทาง
นิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์(Knowledge and Understanding of forensic and medical evidence by rescue
volunteers in Chonburi province)

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ
1. ชาย 2. หญิง
2. สถานภาพ
1. โสด 2. สมรส
3. หย่าร้าง 4. แยกกันอยู่
3. อายุ
1. ต่ำกว่า 21 ปี 2. 21 – 30 ปี
3. 31 – 40 ปี 4. 41 – 50 ปี
5. 51 – 60 ปี 6. สูงกว่า 60 ปี
4. รายได้ของท่านต่อเดือนโดยประมาณ
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท 2. ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท
3. ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท 4. สูงกว่า 15,000 บาท
5. อาชีพก่อนจะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิ
1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ 2. ทำไร่ ทำนา
3. รับจ้างทั่วไป 4. ค้าขาย
5. กิจการส่วนตัว 6. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
6. ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิตั้งแต่เมื่อไหร่
1. ต่ำกว่า 1 ปี 2. 1 - 3 ปี
3. 4 - 6 ปี 4. 7 - 9 ปี
5. 10 ปี ขึ้นไป

7. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
5. อื่นๆ.....

8. ท่านเคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์หรือไม่

1. ไม่เคย 2. เคย (โปรดระบุ).....

**ส่วนที่ 2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุพยานและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครที่มีต่องาน
ทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์**

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. เมื่อเจ้าหน้าที่ชุดแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องทำการรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อนเสมอ		
2. คุณเป็นผู้สัมผัสและให้การดูแลผู้ป่วยคดีอยู่บ่อยครั้ง		
3. จุดมุ่งหมายของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นการรักษาให้สภาพที่เกิดเหตุอยู่ในสภาวะเดียวกับที่พบครั้งแรกไว้ระยะหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ป้องกันไม่ให้หลักฐานสูญหาย		
4. การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ ให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุดเป็นหัวใจของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ		
5. สถานที่เกิดเหตุเปรียบเสมือนเป็นคลังสมบัติแห่งหลักฐาน		
6. ถ้าพบคนเจ็บในที่เกิดเหตุ ให้รีบเคลื่อนย้ายนำส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก		
7. เพื่อไม่ให้สถานที่เกิดเหตุถูกเปลี่ยนแปลง จะต้องกั้นสถานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ		
8. การใช้เชือกกั้นสถานที่เกิดเหตุเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอสำหรับการรักษาสถานที่เกิดเหตุแล้ว		
9. การถ่ายรูปในสถานที่เกิดเหตุมีประโยชน์ในด้านการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพราะสามารถบันทึกสภาพก่อนที่จะถูกเปลี่ยนแปลงไป		
10. ก่อนคุณลงพื้นที่เกิดเหตุคุณมักตรวจสอบสถานการณ์ สถานที่เกิดเหตุ เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าสู่พื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ		

11. อาสาสมัครมีหน้าที่ในการเก็บหลักฐานทางชีววิทยา เช่น การตรวจหาและ เก็บตัวอย่าง เลือด ปัสสาวะ อูจจาระ เส้นผม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจและบันทึกบาดแผลเมื่อตรวจพบ		
12. ในการบันทึกการปฏิบัติงานของท่านมี แบบฟอร์มการจดบันทึกการบาดเจ็บอย่างชัดเจนและครบถ้วน		
13. คุณมีบทบาทในการดูแลผู้ประสบเหตุ โดยประยุกต์ความรู้ในการดูแลเบื้องต้น		
14. งานทางนิติวิทยาศาสตร์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของคุณ		
15. คุณเข้าใจว่านิติวิทยาศาสตร์คือการประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สาขาต่างๆและหลักกฎหมายมาช่วยในการพิสูจน์หลักฐานและค้นหา ความจริงในคดีเพื่อช่วยในการสืบสวนสอบสวนตามกระบวนการยุติธรรม		
16. คุณเข้าใจว่า พยานวัตถุ คือ วัตถุใด ๆ ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยง ผู้ต้องสงสัยอาชญากร เขี่ย สถานที่เกิดเหตุ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทางกายภาพและทางชีวภาพ		
17. การเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐานไม่ใช่อาสาสมัคร เว้นแต่จะพบหลักฐานที่ติดมากับตัวผู้ป่วยคดี หรือพบในบาดแผลเมื่อทำการตรวจร่างกาย		
18. คุณเคยพบเห็นหลักฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีความ เช่น เสื้อผ้า ผู้เสียหาย เศษกระจก เศษโลหะ หรือสิ่งต้องสงสัยที่ฝังอยู่ในบาดแผลที่ทำการตรวจ		
19. คุณมีการสวมถุงมือ หน้ากาก ทุกครั้งเพื่อป้องกันการเกิดรอยนิ้วมือและการปนเปื้อนก่อนการเก็บวัตถุพยานที่ตรวจพบ		
20. คุณมีการนำวัตถุพยานที่ตรวจพบบรรจุใส่หีบห่อให้เรียบร้อย และระบุรายละเอียดของวัตถุพยานที่ตรวจพบประกอบด้วย ชื่อ/รหัส ผู้ประสบเหตุสิ่งที่ตรวจพบ สถานที่ ภาวะที่พบวัตถุพยาน วัน เวลา ผู้เก็บวัตถุพยาน		

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชและนิติ
วิทยาศาสตร์

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย / ตามความคิดเห็นของท่าน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย
1. อาสาสมัครผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจในการ แยกแยะวัตถุพยาน การเก็บรวบรวมและรักษาสภาพวัตถุ พยาน เมื่อพบเห็นอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน				
2. ดำรวจให้ความสำคัญกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุมากขึ้นกว่า เมื่อก่อน				
3. พยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุมักถูกทำลายหรือเสียหาย ก่อนที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะไปถึงที่เกิดเหตุ				
4. อาสาสมัครต่างๆ ที่นำส่งผู้ป่วยอาจทำให้เกิดบาดแผลและ การบาดเจ็บเพิ่มเติม จนทำให้หลักฐานอาจสูญหายและถูก ทำลายได้โดยคาดไม่ถึง				
5. สถานที่เกิดเหตุจะเป็นแหล่งของไทยมุง นักข่าว ตลอดจน เจ้าหน้าที่ต่างๆ ทำให้ยากต่อการป้องกัน รักษาวัตถุพยานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ				
6. สิ่งที่สำคัญลำดับแรกของเจ้าหน้าที่ชุดแรกที่เข้าไปถึงสถานที่ เกิดเหตุคือการป้องกันรักษาที่เกิดเหตุและช่วยคนเจ็บ 7. หากมีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายวัตถุพยานบางอย่างในที่ เกิดเหตุ ให้เคลื่อนที่ได้เลยโดยไม่ต้องทำเครื่องหมายไว้ก่อน				
8. การรักษาสถานที่เกิดเหตุภายในห้องอาจใช้เชือกกันหรือปิด				

สื่ออุปกรณ์ใช้คนยืนเฝ้าก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม				
9. เพื่อประโยชน์ต่อรูปคดีในขณะนำส่งโรงพยาบาลควรให้ ตำรวจหรือญาติไปกับคนเจ็บ				
10. การถ่ายภาพวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุควรถ่ายภาพทั้งใน ระยะใกล้และระยะไกล				
11. การเก็บวัตถุพยานควรหลีกเลี่ยงการจับต้องวัตถุพยาน โดยตรงและควรใส่ถุงมือขณะเก็บ				
12. เจ้าหน้าที่ชุดแรกที่เข้าไปถึงสถานที่เกิดเหตุจะต้องรีบบันทึก สภาพของวัตถุพยานที่ไม่คงทน เช่น รอยเท้า รอยยางรถ โดยการถ่ายภาพ หรือจดบันทึก ก่อนที่จะเกิดการสูญหายไป				
13. วิธีการเก็บวัตถุพยานจากในสถานที่เกิดเหตุ แต่ละชนิด เช่น คราบเลือด คราบอสุจิ คราบเขม่าปืน มีวิธีการเก็บไม่แตกต่างกัน				
14. คดีอุบัติเหตุจราจรนั้น รอยไถล รอยเบรค รอยหยดของ น้ำมันเครื่อง ล้วนเป็นวัตถุพยานสำคัญที่จะต้องป้องกันรักษาไว้ ด้วยเสมอ				
15. คดีที่มีการใช้อาวุธปืน จะต้องตรวจหาคราบเขม่าปืนที่มือ ก่อนการพิมพ์มือเสมอ				

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตามความคิดเห็นของท่าน

1. การแก้ปัญหาทางด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

.....

.....

.....

.....

2. อุปสรรคด้านนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวพิชญากร ภัทรจิรธนกุล
วัน เดือน ปี เกิด	17 มิถุนายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
วุฒิการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์)
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 34/4 ม.6 ต. ทับไทร อ. โพนน้ำร้อน จ. จันทบุรี 22140
ผลงานตีพิมพ์	การแยกเชื้อและรูปแบบความไวต่อยาต้านจุลชีพของเชื้อ methicillin-resistant staphylococci ที่แยกได้จากสถานีนชนสงสารณะ ปี 2557

